

Szakmai program

Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Utolsó módosítás: 2018. augusztus 31.

Makkai László
igazgató
PH

Tartalom

PREAMBULUM	3
1 A GÖRÖGKATOLIKUS ROMA SZAKKOLLÉGIUM BEMUTATÁSA	4
1.1 Általános adatok	4
1.2 A Szakkollégium megalakulása, működésének szervezeti, társadalmi és jogszabályi keretei	4
2 A SZAKKOLLÉGIUM CÉLCSOPORTJA	11
3 A SZAKKOLLÉGIUM MŰKÖDÉSÉNEK ALAPELVEI	16
4 A SZAKKOLLÉGIUM CÉLJAI	17
5 A SZAKKOLLÉGIUM TEVÉKENYSÉGEI	19
5.1 Hallgatók bevonása és közvetlen támogatása	19
5.1.1 Toborzás	19
5.1.2 Felvételi eljárás	20
5.1.3 Egyéni, differenciált fejlesztés	21
5.1.4 Mentorálás	26
5.1.5 Ösztöndíjnyújtás	27
5.2 Tanulmányi program	28
5.2.1 Kulturális és közismereti modul	28
5.2.2 Félévzáró szakkollégiumi feladat	31
5.2.3 Tudományos házikonferenciák	32
5.2.4 Idegen nyelvi képzés	32
5.3 Hallgatók személyiségének és közösségi kompetenciáinak fejlesztése	33
5.3.1 Spirituális modul	33
5.3.2 Közösségi szolgálat	34
5.3.3 Kortárs mentorálás	34
5.3.4 Közösségfejlesztés	35
5.4 Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése	36
5.5 Tudományos-kutatási tevékenységek facilitálása és szervezése	36
5.5.1 Társadalomtudományi kutatások	36
5.5.2 Kiadványok	37
5.5.3 Kutatási ösztöndíj	37
5.6 Szakmai együttműködések, külső kapcsolatok	37
5.6.1 Kapcsolattartás az alumni hallgatókkal	37
5.6.2 Együttműködés szakmai partnerekkel	39
6 A SZAKKOLLÉGIUM SZEMÉLYI ÉS INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI	40
MELLÉKLETEK	44
1. sz. melléklet: A tanulmányi rend felépítése a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban	44
2. sz. melléklet: A szakmai mentorálás alapelvei a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban	46

PREAMBULUM

Jelen Szakmai Program a Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon keretében működő Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban nyújtott szakmai szolgáltatásrendszer alapjait kívánja összefoglalni. Ennek megfelelően a **Szakmai Program** általános **célja**, hogy meghatározza a szakkollégiumi működés alapelveit és célcsoportját ezen intézmény vonatkozásában, továbbá összefoglalja a Szakkollégiumban megvalósuló szakmai-pedagógiai feladatok céljait, tevékenységeit, módszereit, a rendelkezésre álló személyi és tárgyi feltételeket.

1. 3

Jelen Szakmai Program a 2015-ben született Szakkollégiumi Program újragondolt, átdolgozott változata. Az előző dokumentum átdolgozására egyrészt azért volt szükség, hogy a megújított szakmai programba beépüljenek egy jelentős volumenű, két és fél éves EFOP-projekt szakmai tapasztalatai, illetve e tapasztalatok alapján kirajzolódó szakmai-módszertani továbbfejlesztés irányvonalai. A 2016 februárjában indult, „Együtt a hitben jövőt építünk!” című projekt megvalósítását (EFOP-3.4.1-15-2015-00010) a Szakkollégium 2018 augusztusában zárta le. Másrészt kisebb volumenű módosításokat igényelt az is, hogy a Szakmai Program minden pontjában igazodjék a közelmúltban megjelent új szakmai szabályozóhoz, a Roma Szakkollégiumi Tanács által 2018. augusztus 23-án közzétett, „**A roma szakkollégiummá minősítési eljárásához kapcsolódó értékelési szempontok és minősítési követelmények**” című dokumentumban (továbbiakban: minősítési sztenderd) meghatározottakhoz. A Szakkollégium egy gyökeresen új finanszírozási modellre való áttéréssel párhuzamosan (ti. 2019-től állami költségvetési támogatásra való áttérés a korábbi pályázati források helyett) roma szakkollégiummá kell, hogy minősítse magát az Oktatási Hivatalnál. Ehhez kapcsolódóan a nemzeti felsőoktatási kiválóságról szóló 24/2013. (II.5.) Korm. rendelet 21. §-a elrendeli, hogy az Oktatási Hivatal roma szakkollégiummá történő minősítéséhez be kell szerezni a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter előzetes jóváhagyását a minősítési eljárás megindításához, illetve a Roma Szakkollégiumi Tanács szakmai véleményét. E szakmai vélemény beszerzésekor a Tanács éppen a fent említett értékelési szempontoknak és minősítési követelményeknek való megfelelést fogja vizsgálni.

A megújított Szakmai Program az előzőekkel összefüggésben igazodik a korábban létező és újonnan bevezetett szabályozókhoz egyaránt, így a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tagjai által 2013-ban, illetve 2014-ben megfogalmazott és elfogadott **Roma Szakkollégiumi Chartához** és Keresztény Roma Szakkollégiumok **Szakmai Standardhoz**, valamint a Roma Szakkollégiumi Tanács által 2018-ban megfogalmazott minősítési és értékelési szempontrendszerhez. A Szakmai Program igazodik továbbá a Miskolci Egyházmegye (fenntartó) valamennyi releváns szabályozójához, a Görögkatolikus Roma Szakkollégium **Szervezeti és Működési Szabályzatában** foglaltakhoz és a Szakkollégium Felvételi Szabályzatához és Ösztöndíj-szabályzatához egyaránt.

A Szakmai Program alapján minden évben készül egy részletes cselekvési terv, az ún. **Éves Program**, amely a Szakmai Program gyakorlatba ültetését szolgálja, az adott felsőoktatási tanévre vetítve és aktualizálva a Szakmai Programban megfogalmazott tevékenységformákat, feladatokat.

1 A GÖRÖGKATOLIKUS ROMA SZAKKOLLÉGIUM BEMUTATÁSA

1.1 Általános adatok

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium a **Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon szervezeti egysége**. A Szakkollégium tehát nem önálló jogi személy, hanem saját szakmai program alapján egy diákotthon részeként működik. A Szakkollégium egyházi fenntartású, az egyház értékrendszerét képviselő szervezet, mely politikai pártoktól független, szakmai alapokon szerveződik. A Szakkollégium belső működésének rendjét és külső kapcsolatait autonóm módon alakítja ki, a jogszabályi keretek betartása mellett.

Diákotthon székhelye:	3519 Miskolc Görömbölyi utca 23.
Diákotthon elephelye, ahol a Szakkollégium működik:	3519 Miskolc Görömbölyi utca 24.
Diákotthon/Szakkollégium vezetője:	az igazgató, akinek megbízását és felmentését a fenntartó végzi, továbbá gyakorolja felette a munkáltatói jogokat.
Diákotthon jogállása:	önálló jogi személyként működő, egyházi fenntartású intézmény.
Diákotthon gazdálkodási jogköre:	önállóan gazdálkodó.
Adószáma:	18425604-1-05.
Gazdálkodási formakódja:	552 – elsődlegesen közfeladatot ellátó belső egyházi jogi személy.
Diákotthon megalapításának dátuma:	1997.
Szakkollégium megalapításának dátuma:	2011.
Szakkollégium honlapja:	http://szakkoli.gorogkatolikuskoli.hu/

1.2 A Szakkollégium megalakulása, működésének szervezeti, társadalmi és jogszabályi keretei

A Szakkollégium alapítója és fenntartója a **Miskolci Egyházmegye** (korábban Miskolci Apostoli Exarchátus). Az egyházmegye 2011-ben létesítette a Szakkollégiumot, eredetileg Görögkatolikus Cigány Szakkollégium néven, a Görögkatolikus Egyetemi és Főiskolai Kollégium szervezeti egységeként. 2018 júliusában a Miskolci Egyházmegye döntése és intézkedése alapján a Szakkollégium neve megváltozott, az őt szervezeti egységként magába integráló intézmény nevével párhuzamosan. Az intézmény új neve Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon, a szervezeti egység új neve pedig Görögkatolikus Roma Szakkollégium lett.

A Szakkollégium 2011-ben kezdte meg működését Miskolcon. Magyarország, ezen belül az észak-magyarországi régió és Borsod-Abaúj-Zemplén megye jövője szempontjából meghatározó kérdés, hogy képesek leszünk-e olyan feszítő társadalmi kérdéseket megnyugtatóan rendezni, mint a roma

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

és nem-roma lakosság együttélése, a **romák súlyos társadalmi leszakadásának megállítása és visszafordítása**. Régióink súlyos társadalmi és gazdasági problémákkal küzd. A helyzet javításának egyik kulcsa a cigányság társadalmi integrációja, amelyben kulcsfontosságú szerepet kell játszaniuk a roma diplomás értelmiségieknek, a helyben született, tanulmányaikat, később munkájukat itt végző roma fiataloknak. A miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium gondolata abból a felismerésből született, hogy a Miskolci Egyetemre felvételt nyert roma származású hallgatókat támogatni kell a lemorzsolódásuk megelőzése érdekében és társadalmi szerepvállalásuk megerősítésében, elősegítve a munkaerőpiacra való belépésüket is. A Miskolci Egyházmegye abból a célból hozta létre a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumot, hogy elősegítse egy olyan fiatal, a keresztény szellemiséget felvállaló és képviselő értelmiségi réteg kinevelését, akik a fenti kérdésben tudatosan gondolkodnak és aktívan tevékenykednek. A Szakkollégium olyan fiatalokat céloz meg, akik majd felelős értelmiségiként, szakmájukban kimagasló eredményt nyújtva felvállalják azt a társadalmi küldetést is, ami a cigányság társadalmi integrációjának és a cigány-magyar együttélésnek a segítségét jelenti.

|. 5

A Szakkollégium tizenegy felvett hallgatóval kezdte meg működését 2011 szeptemberében, mely létszám fokozatosan nőtt az évek során, hogy éves szinten 25-30 fő között stabilizálódjék. A szakkollégiumi formában való intézményműködtetés 2011-ben új fejezetet jelentett a Görögkatolikus Egyház életében. Noha főiskolai és egyetemi kollégiumok működtetésében, a felsőoktatásban részt vevő hallgatók lelkipásztori ellátásában (egyetemi lelkészségek), illetve a magyarországi romák pasztorációjában jelentős tapasztalattal rendelkezett, a Görögkatolikus Egyház (beleértve a Miskolci Egyházmegyét) szakkollégiumot eddig nem alapított. Továbbá más egyetemi városokkal ellentétben Miskolcon nem alakult ki a szakkollégiumok alapításának jelentősebb hagyománya. A miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium éppen ezért úttörő szerepet töltött és tölt be a régióban és az egyházi intézményrendszerben egyaránt, egy igen specifikus, egyben hiánypótló társadalmi küldetést töltve be.

A Szakkollégium tevékenységének elindítása mindeközben egy jelentős **felsőoktatási innovációs folyamatot** is jelentett, ahol a tehetségfejlesztés párhuzamosan halad a hátránykompenzációval, a hallgatók szakmai-szaktudományos fejlesztése az egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztésével. Noha a szakkollégiumi tevékenység elindításához szükséges tartalom-, módszertan-, és szolgáltatásfejlesztés jelentős része a szakkollégiumi működés első két-három évre koncentrált, a fejlesztési folyamat korántsem zárult le, lévén, hogy a szakmai program új és új szakmai-módszertani elemekkel bővül, illetve módosul a Szakkollégium által kínált szolgáltatások minőségének fejlesztése érdekében. Ebben a folyamatban egyrészt a szolgáltatási paletta és **szakmai program belső differenciálása** történt meg: differenciálódott a tagsági forma (belső, külső tagság, junior, szenior tagság), ezzel összefüggésben az ösztöndíjnyújtás rendszere és a tanulmányi rend is. Differenciálódott továbbá a mentorálás (belső és külső mentorálás, kortárs mentorálás). Másrészt **szolgáltatásbővülés** is történt a Szakkollégiumban: elindult a gyakornoki program, bővült a szakkollégisták aktív közreműködésére épülő kutatási program, bevezetésre kerültek új hallgatói tisztségek, melyek a szakkollégisták közösségi szerepvállalásának megerősítését szolgálják. A folyamatos **minőségfejlesztés** mellett a Szakkollégium egyre nagyobb hangsúlyt fektet a **minőségbiztosításra** is: belső minőségi sztenderdek és visszacsatolási pontok

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

meghatározására, a szakkollégiumi programokba bevont személyek (hallgatók, oktatók, mentorok stb.) részéről érkező visszajelzések rendszeresítésére és azok tanulságainak beépítésére.

A Szakkollégium életében fontos mérföldkövet jelentett, mikor a tehetséggondozás területén kifejtett komplex tevékenységéért 2015. év júliusában **Akkreditált Kiváló Tehetségpont** minősítést kapott.

|. 6

A Szakkollégium több mint hét éves fennállása óta több **projektet** bonyolított le: különböző hazai támogatási konstrukciók keretében (Nemzeti Tehetség Program, Emberi Erőforrások Minisztériuma nyílt és meghívásos pályázati felhívásai) sikeresen bonyolított le programfinanszírozást, infrastrukturális fejlesztéseket és működési támogatást egyaránt célzó projekteket összesen közel 90 millió forint vissza nem térítendő támogatási összegben. Egy további, a Nemzeti Tehetség Program terhére finanszírozott, 2 millió Ft. támogatást tartalmazó projekt megvalósítása folyamatban van (NTP-RSZKOLL-M-18 sz. projekt, *Érték - közösség – tehetség címmel*). A Szakkollégium ezeken felül két európai uniós finanszírozású projektet zárt sikeresen:

- *A Hit és közösség* című, TÁMOP-4.1.1D-12/2/KONV-2012-0005 azonosítószámú projekt megvalósításának időszaka 2013. február 1. - 2015. október 31. között zajlott. E 33 hónap alatt összesen 41 főt vont be a komplex szakkollégiumi programba annak érdekében, hogy a felsőoktatási intézményekbe felvételt nyert hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók számára olyan komplex hallgatói szolgáltatások fejlesszen ki és biztosítson, amelyek hozzájárulnak tanulmányaik sikeres befejezésének előmozdításához, a lemorzsolódás csökkentéséhez, illetve társadalmi szerepvállalásuk megerősítéséhez. Elszámolt, jóváhagyott támogatási összeg: 183 273 000 Ft.
- *A miskolci Görög Katolikus Egyetemi és Főiskolai Kollégium épületenergetikai fejlesztése* című, KEOP-5.5.0/A/12-2013-0106 azonosítószámú projekt 2013-ban és 2014-ben valósult meg eredményesen a Miskolci Egyházmegye és a Szakkollégiumot befogadó diákothon közös koordinációjával, melynek során épületenergetikai fejlesztések és a közvilágítás energiatakarékos átalakítása valósult meg, mindösszesen 16 013 000 Ft. vissza nem térítendő támogatás terhére.

2016. 02. 01. és 2018. 08. 31. között a Szakkollégium egy további európai uniós projektet valósított meg, melynek elszámolása, pénzügyi zárása még nem valósult meg. Az „*Együtt a hitben jövőt építünk!*” című projekt (EFOP-3.4.1-15-2015-00010) cél- és tevékenységrendszerében a TÁMOP-projekt folytatásának tekinthető. Összesen 53 fő, Miskolci Egyetemre felvételt nyert hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatót támogatott a felsőoktatásban való benntartásban, a lemorzsolódásuk csökkentésében, tehetségük kibontakozásában és a cigány-magyar együttélés javítása iránt tanúsított társadalmi feladatvállalásuk elmélyítésében.

A fentiek tükrében kijelenthető, hogy társadalmi küldetésével és szakmai súlyával összhangban a Szakkollégium működésének alig több, mint hét éve alatt jelentős fejlesztési programokat, projekteket hajtott végre annak érdekében, hogy sokoldalú szakmai programját működtethesse, és hogy a programoknak háttérrel biztosító tárgyi környezet, továbbá a hallgatók lakhatását biztosító

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

diákotthon infrastruktúrája kielégítő legyen e társadalmi misszió betöltéséhez. Ez idő alatt a Szakkollégium egy tapasztalt, stabil, időközben összeszokott munkaszervezetet alakított ki, mely a szakmai megvalósítással és a projektek menedzsmentjével kapcsolatos feladatokat magas színvonalon képes ellátni.

A Szakkollégium jogszabályi környezete

|. 7

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 66. § (8) bekezdése alapján jött létre, jelenleg a **nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény** rendelkezései alapján működik. Ez utóbbi jogszabály 8. §-ának 6. bekezdése alapján “(6) A felsőoktatási képzésben részt vevő hallgatók elhelyezését szolgáló szervezet (kollégium, diákotthon) – felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján – (...) szakkollégiumként is működhet.” E jogszabályi előírással összhangban a Szakkollégium a Miskolci Egyetemmel 2012. év júniusától határozatlan időtartamú Együttműködési Megállapodással rendelkezik a szakkollégiumi feladatok ellátásában való közreműködés segítése érdekében.

A szakkollégiumok körén belül a roma szakkollégiumokat a 2011. évi CCIV. törvény 54. §-a említi először: “A felsőoktatási intézmény feladata a tantervi követelményeket meghaladó teljesítmény nyújtására képes, kiemelkedő képességű és hozzáállású, valamint a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók felkutatása, felismerése, és szakmai, tudományos, művészeti és sport tevékenységének elősegítése. A felsőoktatási intézmény önállóan vagy más felsőoktatási intézménnyel együttműködve tehetséggondozó és felzárkóztató rendszert, illetve programokat működtet: ennek keretében tudományos diákköröket, szakkollégiumokat, illetve *roma szakkollégiumokat* működtethet. A szakkollégiumokat, illetve a roma szakkollégiumokat felsőoktatási intézménnyel együttműködve azok is létesíthetnek, akik felsőoktatási intézmény alapítására, fenntartására e törvény alapján jogosultak.”

A fenti jogszabályokkal összhangban a Görögkatolikus Roma Szakkollégium azzal a céllal jött létre, hogy főként hátrányos helyzetű és/vagy roma hallgatóit saját szakterületükön kimagasló teljesítményhez segítse, tehetséggondozó és szükség esetén hátránykompenzáló tevékenységet végezzen. Olyan szellemi és közösségi műhely hoz létre számukra, ahol a szaktudás, az identitás és önismeret fejlesztésén túl a közéleti szerepvállalás megerősítése, a társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes, keresztény alapokon álló roma értelmiség nevelése is hangsúlyt kap. A Görögkatolikus Roma Szakkollégium egy komplex és minőségi szakmai program megvalósításával segíti a szakkollégisták felsőfokú végzettséghez való jutását: támogatást nyújt számukra az egyetemi közegben történő eligazodásban, tanulási módszerek adaptációjában, egyéni célrendszerek megalkotásában, megteremtve az értelmiségi feladatokra történő felkészülés tárgyi és személyi feltételeit.

A Szakkollégium megalakulásának egyházi keretei

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium egy igen sajátos egyházpolitikai kontextus keretei között alakult meg. A magyarországi Görögkatolikus Egyház – Sója Miklós atyának köszönhetően – a cigánypasztoráció egyik megteremtője. Ezzel az egyedülálló lelkipásztori kezdeményezéssel a Görögkatolikus Egyház már a '40-es években azok felé tekintett, akik a legelesettebbek, akik a társadalom peremén élnek minden tekintetben. Az Egyház nevéhez fűződik Európa, talán a világ első roma temploma, a liturgia romani nyelven való végzése, bibliai részek romani nyelvre való fordítása. Európában Sója Miklós hodászi görögkatolikus párókus az elsők között ismerte fel a romák között végzett pasztorális munka jelentőségét. |. 8

A görögkatolikusok gyakran éppen azokban az északkeleti térségekben élnek, ahol a társadalmi és területi zárványhelyzetben élő roma népesség nagy számban található. E területi összefüggés erősíti meg a Görögkatolikus Egyháznak azt a sajátos küldetését, amely általában a szegények, a perifériára szorultak, és konkrétan a romák lelkigondozása, társadalmi integrációjának elősegítése irányában fogalmazódik meg. A Görögkatolikus Egyház által földrajzilag „lefedett”, illetve a romák által sűrűbben lakott országrészek közötti jelentős területi egybeesés egy nem elhanyagolható, társadalmi és egyházpolitikai következményekkel egyaránt járó tényezőt jelent. Ezen összefüggés erősíti meg a Görögkatolikus Egyháznak azt a sajátos küldetését, amely általában a szegények, a perifériára szorultak, és konkrétan a romák evangelizációja, lelkigondozása, társadalmi integrációjának elősegítése irányában fogalmazódik meg.

A görögkatolikus cigánypasztoráció a lelkészi szolgálat és a romákat is aktívan bevonó görögkatolikus egyházközösségek életének támogatása mellett a közszolgáltatások és intézményfenntartás terén is több format ölt országos szinten: a hátrányos helyzetű roma tanulókat is befogadó egyházi iskolák és tanoda-programok működtetésétől a családi napközi-hálózaton át egy átfogó gyermekvédelmi ellátórendszer fenntartásáig az ország északkeleti régióiban. A miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium működtetése tehát ezen a széleskörű program- és szolgáltatáskínálaton belül helyezkedik el, és korántsem jelent szigetszerű kezdeményezést, hiszen a roma hívek krisztusi szolgálatának több mint fél évszázados hagyományaiba, a mára széles spektrumon működő cigánypasztoráció táptalajába ágyazódhatott bele, egy átfogó egyházpolitikai koncepcióra támaszkodva.

A Szakkollégium megalakulása és a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat létrejötte

A Szakkollégium megalakulásának közvetlen előzménye a **Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat** létrejötte volt. 2011. március 17-én ugyanis a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága és négy magyarországi történelmi egyház képviselői szándéknyilatkozatot írtak alá keresztény roma szakkollégiumok létrehozására. A szándéknyilatkozat deklarálta a kormány és az egyházak együttműködését a “cigányság társadalmi felzárkózása területén”, “a társadalmi, nemzeti és szociális kérdések iránti érzékenység növelése, a

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

magyar-roma identitás megerősítése, a szakkollégium roma diákjai tanulmányi előmenetelének, nevelésének és személyiségfejlődésének támogatása, valamint a közösségi felelősségvállalás iránt elkötelezett, keresztény szellemiségű roma értelmiség megerősítésének elősegítése érdekében”. A szándéknyilatkozatban az egyházak képviselői kinyilvánították, hogy az “Államtitkárság szakmai és pénzügyi támogatásával” készek keresztény roma szakkollégiumokat létrehozni. A szándéknyilatkozat fektette le a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat (KRSZH) létrejöttét is a |. 9 “szakmai, módszertani egyeztetés érdekében”.

A szándéknyilatkozat két további fontos elemet tartalmaz:

- az induló szakkollégiumokat együttlakó bázissal rendelkező, diákothonként működő szervezetekként határozza meg,
- kitér a szakkollégium-alapítás, valamint a hosszabb távú működtetés finanszírozásának kérdésére: az Államtitkárság vállalja, hogy az intézmények indításához támogatást és európai uniós pályázati lehetőséget biztosít; egyidejűleg megteremti a hallgatók ösztöndíjban részesítésének feltételeit; a folyamatos működés biztosítása céljából pedig szakkollégiumi normatíva kidolgozását kezdeményezi.

A miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium tehát tagja a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatnak, annak működtetésében és feladataiban részt vállal.

A KRSZH még ugyanabban a tanévben négy nagy egyetemi városban létesített Roma Szakkollégiumot: Budapesten a jezsuiták, Debrecenben a reformátusok, Miskolcon a görögkatolikusok, Nyíregyházán az evangélikusok szervezték meg a keresztény roma szakkollégiumokat. 2012-ben újabb szakkollégium alakult Szegeden, melyet a római katolikus egyház tart fenn. 2015-ben Debrecenben a Görögkatolikus Egyház alapított újabb roma szakkollégiumot; 2016 szeptemberétől egy további református roma szakkollégium indult Budapesten.

A KRSZH tagjai jelenleg (2018-ban) tehát a következők:

- Jezsuita Roma Szakkollégium (Budapest),
- Görögkatolikus Roma Szakkollégium (Miskolc),
- Evangélikus Roma Szakkollégium (Nyíregyháza),
- Wáli István Református Roma Szakkollégium (Debrecen),
- Szegedi Katolikus Roma Szakkollégium (Szeged),
- Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium (Debrecen),
- Református Roma Szakkollégium (Budapest).

Az első tanévben mindegyik szakkollégiumban 10-20 diák kapott helyet, számuk évente fokozatosan emelkedik. Jelenleg a tagság létszáma együttesen meghaladja a 200 főt.

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothton Görögkatolikus Roma Szakkollégium

A keresztény roma szakkollégiumok tehát deklarált kormányzati szándék eredményeként, hálózatba szerveződve indultak el. Sajátosságuk a keresztény szellemiség: az egyházi alapítású roma szakkollégiumokban a szakmai program kiegészül egyfajta erkölcsi neveléssel, az értékrendszer formálásával, melynek alapját az adott felekezethez kapcsolódó hitoktatás és rendszeres hitéleti tevékenység (liturgikus események, egyházi ünnepekbe való bekapcsolódás különböző szervezett alkalmai, lelkigyakorlatok, zárándoklatokon való részvétel stb.) adja.

|. 10

A keresztény roma szakkollégium egy „szellemi műhely”, amely “a cigányság integrációjának keresztény szellemiségű alternatíváját kínálja fel” (KRSZH Alapító Okirat). Ezt szolgálja az egységesen kidolgozott modulrendszer, mely három ismeretkörből áll:

- kulturális modul: ennek keretében a szakkollégiumok a cigány-magyar kettős identitást építő, identitáserősítő kulturális programokat szerveznek, cigány-magyar népismeretet, történelmet, kultúrát és cigány nyelveket oktatnak,
- spirituális modul: ennek keretében a szakkollégiumok a hallgatók teológiai, egyházi jártasságát és hitét kívánják elmélyíteni,
- közismereti modul: azt a célt szolgálja, hogy a „szakkollégisták biztos alapokkal rendelkezzenek az értelmiségi elit világában, képesek legyenek összetett problémák megoldására, minőségi munka végzésére és gondolataik szabatos kifejezésére, akár idegen nyelven” (KRSZH Alapító Okirat).

2017-ben létrejött az ún. **Roma Szakkollégiumok Egyesület (RSZE)**, melynek tagjai közé a Görögkatolikus Roma Szakkollégium, illetve fenntartója, a Miskolci Egyházmegye is belépett. Az egyesület megalakulása új fejezetet jelent a roma szakkollégiumok együttműködésében. Egyrészt szervezeti háttérrel biztosít a roma szakkollégiumok hálózatához, melyre azért volt szükség, mivel a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatnak nem volt formális szervezeti struktúrája, önálló jogi személyisége, csupán informális hálózatként működött. Másrészt az Egyesületbe becsatlakoztak az egyházi fenntartású roma szakkollégiumok mellett a felsőoktatási intézmények által működtetett roma szakkollégiumok is, amelyekből jelenleg négy létezik az országban. Ezek a következők:

- Eszterházy Károly Egyetem Roma Szakkollégium (Eger),
- Kaposvári Egyetem Roma Szakkollégium (Kaposvár),
- Wlislócki Henrik Szakkollégium (Pécs),
- Lippai Balázs Roma Szakkollégium (Hajdúböszörmény).

Az RSZE összesen tehát 11 roma szakkollégiumot fog össze, immár több mint 300 fős hallgatói létszámot képviselve. Az RSZE a szakmai érdekképviseletre, az országos irányelvek kidolgozására, valamint a problémák és megoldási javaslatok egyeztetésére, az állami finanszírozás igényének összehangolására, a megvalósult finanszírozás értékelésére, a közös rendezvények lehetőségeinek fellelérésére, annak feltételei kidolgozására és a megvalósultak értékelésére szolgál.

A Magyar Kormány a roma szakkollégiumi hálózat megerősítése, a roma értelmiségi réteg fejlődésének elősegítése, a Roma Szakkollégiumi Tanács létrehozásáról és működéséről szóló 1882/2017. (XI. 30.) Korm. határozatban meghatározott feladatok ellátása céljából 2017-ben

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

létrehozta a **Roma Szakkollégiumi Tanácsot**. A Tanács feladatai közé tartozik, hogy részt vegyen a szakkollégiumok roma szakkollégiummá minősítő eljárásához kapcsolódó kérelmek értékelési szempontjainak, minősítési követelményeinek kidolgozásában (ld. „A roma szakkollégiummá minősítési eljárásához kapcsolódó értékelési szempontok és minősítési követelmények” c. 2018-ban közzétett dokumentum), illetve hogy a roma szakkollégiummá minősítés előtt áttekintse és véleményezze a már működő szakkollégiumok által benyújtott roma szakkollégiummá minősítési kérelmeket. Ezen túlmenően feladata, hogy véleményezze a roma szakkollégiumokat érintő jogszabályok tervezetét, javaslatokat fogalmazzon meg a roma szakkollégiumokat érintő jogszabályok megalkotására, ajánlásokat tegyen a roma szakkollégiumokkal kapcsolatos szakmai anyagok, módszertani útmutatók, kiadványok, szakmai segédanyagok kidolgozására, közreműködjön a roma szakkollégiumi hálózat kialakításában, fejlesztésében, áttekintse a roma szakkollégiumok működését és javaslatokat fogalmazzon meg azokat érintően. A Roma Szakkollégiumi Tanács fogja véleményezni a roma szakkollégiumok részére nyújtandó állami költségvetési támogatások elosztására vonatkozó koncepciót is, melyek 2019-től lesznek elérhetőek a roma szakkollégiumok számára.

|. 11

A Roma Szakkollégiumi Tanács egy kilenc tagú testület, amelynek tagjai a felzárkózási és felsőoktatási szakpolitika, a Rektori Tanács, az Országos Roma Önkormányzat képviselőin túl a Roma Szakkollégiumok Egyesület által delegált személyek is (négy fő).

2 A SZAKKOLLÉGIUM CÉLCSOPORTJA

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium **elsődleges célcsoportját** a Miskolci Egyetem elsősorban hátrányos helyzetű és/vagy roma származású hallgatói jelentik. A Szakkollégium olyan fiatalokat szólít meg, akik felsőoktatási tanulmányaik mellett aktívan közreműködnek a Szakkollégium céljainak megvalósításában, akik felelős értelmiségiként, szakmájukban kimagasló eredményt nyújtva felvállalják majd azt a társadalmi küldetést is, ami a cigányság társadalmi integrációjának és a roma és nem-roma együttélésnek a segítését jelenti. Elsősorban roma származású, felsőoktatásban, nappali tagozaton tanuló hallgatók nyernek felvételt a Szakkollégiumba.

A Roma Szakkollégiumi Tanács által közzétett minősítési sztenderd alapján a kiválasztási folyamat során biztosítani kell, hogy a szakkollégium tagjai között a magukat az önbevallás alapján **roma származásúnak valló hallgatók aránya elérje a 60 %-ot**. A miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban ez az előírás messzemenően teljesül: a megalakulása óta stabilan 70 % fölött alakul a roma hallgatók aránya, mely arányszám 2018-ban eléri a 80 %-ot.

A minősítési sztenderd alapján roma szakkollégiumi hallgató lehet roma származású, vagy a nemzeti felsőoktatási törvény 108. §-ának 10. pontjában meghatározott feltételek szerint **hátrányos helyzetű**, vagy 9. pontjában meghatározott feltételek szerint halmozottan hátrányos helyzetű, hallgatói jogviszonnal rendelkező hallgató. Annak érdekében, hogy a szakkollégiumok minél

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

inkább segítsék az integrációs folyamatokat, az együttélést és a társadalmi együttműködést erősítsék, a hallgatók legfeljebb 20%-áig bevonhatóak a fenti hallgatói körön kívüli hallgatók is.

A Szakkollégium **integrált tanulóközösséggént** működik: roma és nem roma hallgatók egyaránt tagjai. A roma szakkollégiumok vegyes etnikai háttere – roma és nem roma hallgatók együtt – azt a célt is szolgálja, hogy a fiatalok mindennapi életükben is tanulhassák, tapasztalhassák az együttélés lehetőségeit, problémáit, sikereit, és hogy a szakkollégiumok, ha kis, intézményi léptékben is, de felmutathassák a békés és gyümölcsöző együttélés példáit. |. 12

A hallgatói összetétel fenti előírásaival összhangban a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumba felvételt nyerhet az a felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgató vagy az a felsőoktatási intézménybe felvételt nyert hallgató, aki:

- önbevallás alapján roma származásúnak vallja magát,
- és/vagy a nemzeti felsőoktatási törvény 108. §-ának 10. pontjában meghatározott feltételek szerint hátrányos helyzetű,
- és/vagy a nemzeti felsőoktatási törvény 108. §-ának 9. pontjában meghatározott feltételek szerint halmozottan hátrányos helyzetű,
- a fenti hallgatói körön kívül esik, a szakkollégium céljait, szakmai programját elfogadja, egyben kész aktívan cselekedni a társadalmi integrációért, a roma és nem-roma együttélés, társadalmi együttműködés javításáért,
- továbbá megfelel az alábbi feltételeknek:
 - o nappali vagy levelező tagozaton, felsőoktatási szakképzésben, osztatlan képzésben, BA/BSc, MA/MSc vagy PhD képzésben vesz részt,
 - o vállalja a Szakkollégium szakmai és tanulmányi programját,
 - o elfogadja és betartja a Szakkollégium házirendjét,
 - o a felvételi eljárásban részt vett, a felvételi kritériumoknak eleget tett, felvételéről a Szakkollégiumi Tanács döntött.

A Roma Szakkollégiumi Tanács által közzétett Minősítési Sztenderdben foglaltak alapján a már működő roma szakkollégiumok hallgatói létszáma **minimum 20 fő és maximum 50 fő** között alakulhat. Mint korábban bemutattuk, a Szakkollégium tizenegy felvett hallgatóval kezdte meg működését 2011 szeptemberében, mely létszám fokozatosan nőtt az évek során, hogy éves szinten 25-30 fő között stabilizálódjék.

A szakkollégisták igazoltan **bentlakók** kell, hogy legyenek. A Roma Szakkollégiumi Tanács minősítési dokumentuma alapján ettől különösen indokolt esetben a szakkollégium létszámának 30%-val térhet el. Amennyiben a felvételiző a Szakkollégiumba való jelentkezésével egyidőben a Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthonba, kollégiumi férőhely igénybevételére is benyújtotta jelentkezését és mindkét helyre felvételt nyert, úgy a szakkollégiumi tagság keletkezésével párhuzamosan diákotthoni tagsága is keletkezik. Ennek alapján megkülönböztetjük a szakkollégiumi tagok két csoportját:

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

- bentlakó tag, ún. **belső szakkollégista**: a Szakkollégiumba felvételt nyert és a diákothonba beköltözik,
- nem bentlakó tag, ún. **külső szakkollégista**: a Szakkollégiumba felvételt nyert, de a diákothonba nem költözik be.

Az alábbi speciális esetek miatt indokolt nem bentlakó, azaz ún. külső szakkollégiumi tagsági |. 13 jogviszonyt létesíteni a Szakkollégiumba felvett hallgatók legfeljebb 30 %-ával:

- a hallgató családi állapota (házastársi viszony, saját gyermek nevelése),
- a hallgató a tanulás mellett munkavállaló (heti 20 óránál magasabb óraszámú munkaviszonnyal rendelkezik),
- a hallgatónak a Szakkollégium helyszínén, Miskolcon található az állandó lakhelye.

A fenti körülmények miatt az érintett hallgatók nem tudják vagy nem kívánják igénybe venni a diákothoni elhelyezést, illetve nem tudnak eleget tenni a belső szakkollégiumi tagsággal járó magas szintű és nagyszámú kötelezettségeknek. Ezért számukra csupán a külső szakkollégiumi tagság opciója nyitott, mely jelentősen alacsonyabb szakkollégiumi követelményeket támaszt feljűk, ezzel összefüggésben (a szakkollégiumi ösztöndíjszabályzattal összhangban) alacsonyabb ösztöndíjat is kínál. Ugyanakkor a külső szakkollégiumi tagság kínálta lehetőségek nélkül (mentorálás, nyelvtanulás, korrepetálás stb.) esetükben lényegesen megnőne a felsőoktatásból való lemorzsolódás veszélye, illetve a külső tagok híján adott esetben a szakkollégiumi közösség nélkülözne közösségi szempontból aktív tagokat.

A Szakkollégiumba jelentkező személy továbbá az alábbi formákban lehet a Szakkollégium tagja:

- **junior tag**: nem több mint hat féléve szakkollégista,
- **senior tag**: több mint hat féléve szakkollégista.

A junior és senior tagság más és más szakkollégiumi kötelezettségek teljesítését és eltérő felelősségvállalást vár el a tagoktól. A senior tagoktól elvárt, hogy a szokásosnál intenzívebben bekapcsolódjanak a Szakkollégium működésébe (ld. kortárs mentori feladatot vállaljanak), és/vagy igazolhatóan a Szakkollégiumhoz kapcsolódó, a Szakkollégium által szervezett vagy támogatott kutatási tevékenységet végezzenek. További különbség, hogy míg a junior szakkollégisták számára kialakított hároméves tanulmányi rend 30 óra/félév intenzitású tanulmányi programokon való részvételt ír elő, addig a junior tanulmányi programot korábban abszolváló szeniorok kisebb terhelés mellett, csupán 15 óra/félév intenzitású tanulmányi programokon kell, hogy részt vegyenek egy rövidebb, mindössze két éves szenior tanulmányi rend keretében. Továbbá a szenior tanulmányi rend specifikusan olyan, a közismereti modulba integrálódó képességfejlesztésre koncentrál, amely a munkaerőpiac világába való kilépést, illetve a kutatói-tudományos aspirációk megerősítését szolgálják (részletesen ld. 5. fejezet: A Szakkollégium tevékenységei).

A szakkollégiumi tagság tagsági formától függetlenül, egységesen egy tanévre jön létre, és az aktuális tanév végéig tart.

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

A hallgatók főbb társadalmi jellemzői

A Miskolci Egyetemre járó hátrányos helyzetű, roma származású hallgatókról nincsenek pontos adataink. Az Észak-Magyarországi régió lakossági arányszámait ismerve (a romák lakosságon belüli aránya messze meghaladja az országos átlagot a régióban és a megyében), továbbá számolva a felsőoktatási expanzió (bár mérsékelt, de mégis kimutatható) megjelenésével a cigányság körében, |. 14
évről-évre stabilan számíthatunk roma hallgatók jelenlétére a Miskolci Egyetemen. Ugyanakkor számolnunk kell a felsőoktatásba való belépés 2020-tól szigorodó feltételeinek (emelt érettségi, komplex középfokú nyelvvizsga) negatív hatásaival a hátrányos helyzetű, roma hallgatók létszámának tekintetében.

A roma népesség iskolázottsága messze elmarad a teljes népesség átlagától. A köznevelési rendszer számos olyan – különösen a leszakadó rétegeket, köztük a romákat sújtó – problémával küzd, amelyek megoldása csak további hosszú távú fejlesztéssel orvosolható. A hatékony fellépést a méltányosság alapelveinek tiszteletben tartásán kívül az a tény is sürgeti, hogy a romák az iskoláskorú népesség és ezáltal a jövő munkavállalóinak jelentős és egyre növekedő csoportját képviselik. A magyarországi **cigányság iskolai sikertelensége** egyszerre forrása és eredménye egy olyan problémavilágnak, mellyel a cigányság hátrányos helyzetét, társadalmi kirekesztődését általánosságban le lehet írni (kiszorulás a munkaerőpiacról, katasztrofális szociális és lakáshelyzet, rossz egészségi állapot, asszimiláció, nyelvi hátrány, diszkrimináció, a cigánysággal szembeni előítéletek, gyenge érdekérvényesítési képesség, stb.). A cigányság iskolai pályafutásának kudarcjai olyan összetevőkből forrásoznak, mint a szülők alacsony iskolázottsági szintje, a színvonalában gyengébb oktatás, az asszimilációs elvárások miatt helyenként születő nyelvi hátrány, a szegregáció különböző módozatai, így a speciális iskolákba, osztályokba való áthelyezés gyakorlata. Jelentős probléma a roma gyerekek minőségi oktatásból való kirekesztődése, mely egyrészt a jobb társadalmi státuszú tanulók iskolai elvándorlása, másrészt a területi elkülönülés és az iskolarendszer szelektivitása következtében alakul ki. Mindezek következtében erősödnek a meglévő társadalmi különbségek.

Noha az utóbbi évtizedekben az alapfokú végzettség megszerzése és az analfabetizmus felszámolása terén a cigányság nagy lépést tett előre, **a többségi társadalom iskolázottságához viszonyított lemaradása viszont tovább nőtt**, mert az érettségit adó középfokú – és újabban a felsőfokú – oktatás expanziója szinte teljes egészében elkerülte a cigányságot. Az érettségit adó középiskolában elhanyagolható marad az arányuk, így a felsőoktatásban való részvételük is. 2008-as becslések szerint a felsőoktatásban a roma fiatalok 2%-a kezdi meg tanulmányait (szemben a nem roma fiatalokkal, akiknek 30-35 %-a iratkozik be a felsőoktatás intézményeibe), s csupán 0,5%-uk szerez diplomát. Körükben sokkal **nagyobb arányú a lemorzsolódás**, mint a nem romák körében. Sajnálatos módon az érettségi megszerzésének esélyében és a felsőoktatási részvételben tovább növekedett a romák leszakadása a társadalom átlagához képest.

A Szakkollégium tehát főként a Miskolci Egyetemre felvételt nyert, hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók számára biztosít komplex hallgatói szolgáltatásokat, ezzel hozzájárulva

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothton Görögkatolikus Roma Szakkollégium

tanulmányaik sikeres befejezésének előmozdításához, a lemorzsolódás csökkentéséhez, a munkaerőpiacra való sikeres belépéséhez.

A célcsoport jellemzőire a Szakkollégiumba eddig bekerült hallgatók, illetve a rekrutációs bázist jelentő Miskolci Egyetem képzési profilja és a térség sajátosságai alapján is levonhatunk következtetéseket. A szakkollégiumi programba 2018-ig beiskolázott több, mint 70 hallgató egy-két kivételtől eltekintve a Miskolci Egyetem nappali tagozatos diákja, akik esetében a képzéstípusok és a választott szakok diverz képet mutatnak: mérnökinformatikus, geográfus, magyartanár, közgazdász, jogász stb. szakos, FSZ/FOKSZ, BSC/BA, MSC/MA, osztatlan és doktori képzésben résztvevők egyaránt vannak közöttük. Eleddig, a szakkollégiumi működés hét éve alatt a Miskolci Egyetemen megtalálható nyolc karból hét képviseltette magát közel azonos arányszámban a Szakkollégiumon belül – egyedül a Műszaki Anyagtudományi Karról nem érkezett még hallgató az intézménybe. Ennek megfelelően a hallgatói összetétel igen vegyes, és várhatóan az is marad, a szakmai profilt így jelentős **diverzitás** és **multidiszciplinaritás** jellemzi. Ez az adottság egyrészt komoly kihívás a Szakkollégium számára: a diverz képzési profillal, szakmai erudícióval és érdeklődési területtel rendelkező hallgatók összefogása, a Szakkollégium tanulmányi programjába való bevonása komoly körütekintést és erőfeszítést igényel. Másrészt a multidiszciplinaritás egy jelentős, kiaknázható erőforrás is: a szakkollégisták szakmai látókörét bővíti, továbbá ez a szakmai diverzitás különböző interdiszciplináris szakkollégiumi kutatásokba is becsatornázható és ezeken belül előnnyel kamatoztatható.

A hallgatók jelentős része, közel 70 %-a eddig **Borsod-Abaúj Zemplén megyéből** érkezett, a többiek főként az ország más északi és keleti megyéiben rendelkeznek lakóhellyel, amelyekre szintén a társadalmi leszakadás nagyobb mértéke jellemző. Ez a tendencia várhatóan fennmarad a továbbiakban is. Ezen belül is magas a száma a nehéz megélhetési lehetőségeket biztosító kistelepülések és aprófalvak lakosaiból, jellemzően szegregált, hátrányokkal küzdő lakókörnyezetből kikerülő hallgatóknak. Települési szinten e hátrányok között a lakosság alacsony iskolai végzettsége, a piacképes képzettség hiánya, a települési elszigeteltség, a munkanélküliség magas aránya és a rossz szociális körülmények egyaránt szerepelnek. A hallgatók döntő többsége (a roma hallgatók egy-két kivételtől eltekintve valamennyien) **elsőgenerációs értelmiségi lesz**, szüleik általános iskolával vagy elavult szakmunkás végzettséggel, elvértve érettségivel rendelkeznek.

Életkoruk átlagosan 18 és 25 év közé esik. A fiúk és lányok aránya az elmúlt években viszonylag kiegyensúlyozott, kisebb eltolódással a lányok magasabb aránya felé (55 %). Ugyanakkor ez az arányszám tükrözi az országos tendenciákat, a nők enyhe túlsúlyát a felsőoktatásban (valamennyi képzési formát beleértve).

A Szakkollégium **másodlagos célcsoportját** a következő csoportok jelentik:

- hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású középiskolai tanulók,
- középiskolai pedagógusok,
- a Miskolci Egyetem polgárai: hallgatók, egyetemi oktatók,

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

- a szakkollégiumok oktatói és a szakkollégiumok tevékenységében közreműködő szakemberek (mentorok, szakkollégiumi tanulmányi programokba bevont oktatók, trénerek),
- a szakkollégisták szülei és közvetlen családtagjai,
- a közösségi szolgálat során elért hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (roma, hátrányos helyzetű gyerekek, gyermekvédelmi gondozottak, idősek, hajléktalanok stb.),
- Miskolc és a tágabb régió munkáltatói,
- roma kisebbségi szervezetek, roma nemzetiségi önkormányzatok,
- szakkollégiumok, roma szakkollégiumok, társadalmi integrációval és felsőoktatással foglalkozó szakmai szervezetek,
- médiapartnerek,
- támogató, döntéshozó politikai és szakmai szervezetek.

|. 16

A másodlagos célcsoportot vagy haszonélvezői kört tehát azon személyek, közösségek, formális és informális szervezetek képviselik, akik kapcsolatban állnak, vagy a szakkollégiumi program hatására kapcsolatba kerülnek az elsődleges célcsoporttal és a program eredményeként közvetett módon társadalmi, közösségi státuszukban, attitűdjeikben pozitív változás jön vagy jöhet létre. Ezért kiemelten fontos elérésük, a szakkollégiumi külső kapcsolatok irányukba való kiépítése.

3 A SZAKKOLLÉGIUM MŰKÖDÉSÉNEK ALAPELVEI

- A Szakkollégium keresztény közösség, tevékenységének tartalmi és formai kereteiben is illeszkedik a Görögkatolikus Egyház érték- és szokásrendszeréhez.
- A Szakkollégium értelmiségi közösség: saját szakterületükön jó vagy kiváló teljesítményt nyújtó leendő értelmiségieknek nyújt szolgáltatást.
- A Szakkollégium közösségi tér: a célok, tevékenységek egy közösség tagjaként érhetőek el, végezhetőek. Kiemelt értékek az odafigyelés, egymás segítése, a közös tanulás. A Szakkollégium alapvetően egy öntevékeny közösség, ahol a közösség együttes működése és tagjainak egyéni aktivitása egyformán fontos a siker érdekében.
- A Szakkollégiumnak küldetése van: a cigányság társadalmi integrációjáért, a magyarság és cigányság harmonikus együttéléséért munkálkodnak tagjai.
- A Szakkollégium aktívan tesz a társadalmi felelősségvállalásért: arra törekszik, hogy tagjai ne csak elméletben, hanem a gyakorlatban is kipróbálják magukat segítő szerepben, ezzel gyakorolják az aktív felelősségvállalást.
- A Szakkollégium nagy hangsúlyt fektet a tudományos eredmények ösztönzésére, célja a hallgatók tudományos életbe való bekapcsolódásának támogatása.
- A Szakkollégium elsődleges célja, hogy a hallgatóit az alapképzés/első diploma megszerzéséig segítse. Kivételes esetekben (egyedi elbírálás alapján) biztosíthatja a szakkollégiumi részvételt azon hallgatók számára, akik alapképzést váltanak.
- A felsőoktatási szakképzésben, mesterképzésben és PhD-képzésben részt vevő hallgatók számára a Szakkollégium szintén nyitott, tőlük azonban elvárt, hogy a szokásosnál

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákokotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

intenzívebben bekapcsolódjanak a szakkollégium működésébe (például kortárs mentori feladatot vállaljanak), és/vagy igazolhatóan a Szakkollégiumhoz kapcsolódó, a Szakkollégium által szervezett vagy támogatott kutatási tevékenységet végezzenek.

Tehetség, közösség, feladatvállalás. Ezek tehát azok a fő alapelvek, melyek mentén a Szakkollégium a működését megtervezi és lebonyolítja.

|. 17

4 A SZAKKOLLÉGIUM CÉLJAI

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium hatályos **alapító okirata** szerint az intézmény célja, hogy „képzési programjával magas szintű, minőségi képzést nyújtson, segítve a roma hallgatók felzárkózását, a tehetséggondozást, az értelmiségi feladatokra való felkészülést, közéleti szerepvállalást, a társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes roma értelmiség nevelését. Célja továbbá a felsőoktatási intézmények oktatási tevékenységén túlmenő szakmai képzés, illetve önképzési lehetőség, valamint az autonómia biztosítása.”

A Szakkollégium **rövid távú, elsődleges célja** a következőképpen foglалható össze: a Miskolci Egyetemre felvételt nyert hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók felsőoktatásban való bennmaradásának támogatása, a lemorzsolódásuk csökkentése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének javítása érdekében.

A fentivel összefüggő, illetve azt kiegészítő, további **rövid távú célok:**

- A szakkollégiumi hallgatók tanulmányi előmenetelének közvetlen és közvetett eszközökkel történő segítése.
- A hallgatók egyetemi közegben történő eligazodásához, tanulási módszerek adaptációjához, egyéni célok, célrendszerek megalkotásához való segítségnyújtás.
- A hallgatók tanuláshoz és munkavállaláshoz szükséges kompetenciáinak fejlesztése.
- A sikeres tanulmányi előmenetelt gátló, szociális és oktatási hátrányokból fakadó tényezők hatásának visszaszorítása.
- Tehetséggondozás, az egyéni tehetségterületek azonosítása, fejlesztése és/vagy továbbfejlesztése.
- A hallgatók tudományos-kutatói tevékenységének facilitálása, támogatása, kutatási tevékenységekbe történő bevonása.
- A szakkollégiumi hallgatók társadalmi és közéleti felelősségvállalásának megerősítése, és különösen a cigányságot érintő társadalmi problémák iránti fogékonyság és nyitottság növelése.
- A hallgatók mentális egészségének, öngondoskodási képességének javítása.
- Az egyéni képességek kibontakozásának társas-közösségi megerősítése, interperszonális kompetenciák fejlesztése, a hallgatók közösségbe való integrálása.

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diakotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

- A roma és nem roma hallgatók közötti békés és produktív együttélés, illetve együttműködés támogatása.
- A roma hallgatók kettős (cigány-magyar) identitástudatának segítése, a pozitív, egészséges identitástudat, az integrált cigány-magyar identitás egyéni és társas komponensének együttes fejlesztése.
- A roma és magyar kultúra értékeinek ismertté tétele, ápolása.
- Erkölcsösen és felelősen gondolkodó értelmiségiek formálása a keresztény életvitelre nevelés mentén.
- A szakkollégiumi működéssel, a hátrányos helyzetű és roma hallgatók mentorálásával, tanulástámogatásával, képzésével és tehetséggondozásával kapcsolatos szakmai ismeretek folyamatos bővítése a szervezeten belül.
- A Szakkollégium által nyújtott komplex hallgatói szolgáltatások minőségének javítása.
- Más roma szakkollégiumokkal való szakmai együttműködés erősítése.
- Együttműködés keretében a Miskolci Egyetem hátránykompenzáló szerepének erősítése a felsőfokú végzettséget szerző roma hallgatók számának növelése érdekében.
- A szakkollégiumi program társadalmi disszeminációja és hozzáférhetővé tétele további hátrányos helyzetű, roma fiatalok számára.
- A továbbtanulás népszerűsítése a középiskolai hátrányos helyzetű, roma tanulók körében.

|. 18

A Szakkollégium **hosszú távú, elsődleges célja** az alábbiak szerint foglалható össze: a szakkollégium arra törekszik, hogy hozzájáruljon a közéleti feladatvállalás iránt elkötelezett, aktív társadalmi párbeszédet folytató roma és nem-roma értelmiségiek formálódásához, akik a szakmai kiválóságot ötvözik a társadalmi és szociális kérdések iránti érzékenységgel. További hosszú távú célok:

- A társadalmi integráció és társadalmi kohézió erősítése a régióban, hozzájárulás a cigány-magyar együttélés segítéséhez.
- A romák esélyegyenlőségének javítása.
- A munkaerőpiac erősítése magasan képzett, roma értelmiségi munkavállalókkal.
- A régió megtartó erejének növelése, az elvándorlás csökkentése.
- Az egyház társadalmi szerepvállalásának megerősítése a hátrányos helyzetű csoportok, romák irányában.
- A felsőoktatás minőségének javítása, a felsőoktatás hátránykompenzáló és esélyegyenlőséget biztosító szerepének bővítése a foglalkoztathatóság növelésében.
- A felsőoktatás tartalmi és módszertani fejlesztése a tudásalapú gazdaság kiépítése érdekében.
- Társadalmi szemléletformálás: a cigánysággal és más marginalizált, hátrányos helyzetű csoportokkal kapcsolatos toleráns és elfogadó, együttműködésre nyitott szemlélet terjesztése.
- A társadalmi, környezeti és gazdasági fenntartható fejlődés előmozdítása, a jövő generáció életminőségének javítása.

5 A SZAKKOLLÉGIUM TEVÉKENYSÉGEI

Az alábbiakban részletesen bemutatjuk a Szakkollégium célrendszeréhez szervesen illeszkedő eszközrendszert: mindazokat a szakmai tevékenységeket és releváns módszertani elemeket, amelyek együttesen alkotják a Szakkollégium komplex szakmai programját. Fontos látni, hogy egy-egy szakmai tevékenység jellemzően több megfogalmazott célt is szolgál egyidőben.

|. 19

5.1 Hallgatók bevonása és közvetlen támogatása

5.1.1 Toborzás

Annak érdekében, hogy a roma diplomás értelmiség folyamatos utánpótlását biztosítani lehessen, a Szakkollégium kiemelten foglalkozik a hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású középiskolai tanulók megszólításával, szakkollégiumi programokba való bevonásával, a továbbtanulás körükben történő népszerűsítésével. A toborzási tevékenység azt a célt is szolgálja, hogy maga a szakkollégiumi program hozzáférhetővé váljon minél több hátrányos helyzetű és roma fiatal számára.

A Miskolci Egyetem hátrányos helyzetű és/vagy roma származású hallgatóinak, továbbá a régióban fellelhető hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású középiskolai tanulóknak az elérése és bevonása a szakkollégium egyik munkatársának (külső kapcsolatok koordinátora) dedikált feladata, munkakörében a toborzási feladatkör nevesítve megjelenik.

Az évente ismétlődő felvételi eljárást intenzív toborzási munka előzi meg:

- plakátok, szórólapok terjesztése,
- híradások az elektronikus és nyomtatott sajtóban,
- felvételi felhívás meghirdetése interneten, honlapon, közösségi oldalakon,
- egyetemi hallgatókat közvetlenül elérő NEPTUN-üzenetek,
- face-to-face toborzási tevékenységek a tanévnyitó egyetemi rendezvényeken, egyetemi nyílt napokon.

Ezenkívül egész évben jelen van a toborzási célú tevékenység: a toborzásért felelős munkatárs koordinációjával a szakkollégisták közösségi szolgálat keretében miskolci és vidéki (Borsod megyei) középiskolákat látogatnak, ahol a szakkollégiumi program mellett a továbbtanulást népszerűsítik és pályaorientációval kapcsolatos előadásokat, csoportos feladatokat is szerveznek. Átlagosan hat középiskola felkeresése történik meg egy tanévben.

A Szakkollégium működése során számos olyan érettségit adó középiskolával vette fel a kapcsolatot a régióban, amelyekben hátrányos helyzetű, roma tanulók nagyobb számban fordulnak elő. A középiskolákkal való kapcsolatfelvételben komoly szerepet játszott az az alkalmazott kutatás, melyet a Magyar Pedagógiai Társaság a Szakkollégium megrendelésére bonyolított le a *Hit és közösség* című, TÁMOP-4.1.1D-12/2/KONV-2012-0005 azonosítószámú projekt keretében. A kutatás keretében kb. tizenöt, potenciális rekrutációs bázist jelentő köznevelési intézménnyel

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

sikerült felvenni a kapcsolatot a régióban. Velük a szakkollégium a kapcsolatot azóta is ápolja, rendezvényeire meghívja, toborzási események során meglátogatja, a kortárs mentori programjába bevonja.

A rendszeres középiskolai látogatásokhoz társulnak az alábbi toborzási célú szervezések: az elért középiskolások meghívása különböző szakkollégiumi rendezvényekre (tehetségnap, házikonferencia), továbbá a Szakkollégium egyetemi rendezvényeken való részvétele (egyetemi nyílt napok, egyetemi lelkészség programjai). |. 20

Továbbmenve, a Szakkollégium komoly szerepet szán annak, hogy a taglalt célcsoportot a kifejezetten őket célzó esélyegyenlőségi, hátránykompenzáló és tehetséggondozó programok csatornáin keresztül érje el: pl. Arany János Tehetséggondozó Program, tanodák, Felsőoktatási Mentorprogram, felsőoktatási szociális ösztöndíjrendszer, egyéb roma tehetségszolgáltató programok.

A Szakkollégiumról elkészült egy referenciafilm és egy toborzási célú webfilm, melyek az interneten, a Szakkollégium honlapján, közösségi oldalain elérhetőek, és amelyeket a Szakkollégium toborzási eseményein folyamatosan levetítik. A Roma News Youtube-csatorna (melyet korábbi szakkollégisták hoztak létre) videói, különösen a pályaválasztásban és a felsőoktatás világában eligazodni segítő ún. Unitut-videók, szintén igen hasznos eszközök a toborzási alkalmakon.

5.1.2 Felvételi eljárás

A szakkollégiumi felvételi eljárás három főbb szakaszra bontható (bővebben ld. Felvételi Szabályzat):

1. **Írásbeli jelentkezés.** Ez a szakasz egy kitöltött jelentkezési lap, egy szakmai önéletrajz, leckekönyv-másolat vagy érettségi bizonyítvány, lelkészi ajánlás, a hátrányos helyzet fennállását igazoló hivatalos dokumentumok és nyilatkozatok benyújtását jelenti. A beérkezett írásbeli dokumentumokat a Szakkollégiumi Tanács értékeli, és azokat a jelentkezőket, akik megfelelnek a felvételi kritériumoknak, meghívja a felvételi eljárás második szakaszába.

2. **Bevonótábor.** Egy két- vagy háromnapos bentlakásos tábor alkalmával a Szakkollégiumi Tanács a jelölt személyes elkötelezettségét, rátermettségét, szakmai és emberi alkalmasságát vizsgálja, szakértők (pszichológusok, trénerek) bevonásával. Ennek eszközei:

- pszichológiai tesztek: elsősorban nem tudásmérő, hanem az általános intelligencia, a motiváció, kreativitás és a társas kompetenciák mérésére szolgálnak, továbbá az ún. tehetségmotiváció felmérésére,
- gyakorlati csoportfeladatok: többnyire játékos feladatok, amelyben a leendő szakkollégista közösségi kompetenciáit lehet megvizsgálni.

A 30-40 fő részvétele mellett zajló bevonótábort a Szakkollégium rendszeresen a tanév kezdését közvetlenül megelőzően, augusztus második felében szervezi meg.

3. **Szóbeli elbeszélgetés.** A bevonó tábor végén a Szakkollégiumi Tanács egyénileg meghallgatja a jelöltet, ahol meggyőződik személyes elkötelezettségéről, motivációjáról, szakmai és emberi alkalmasságáról.

A Szakkollégium a felvételi eljárás során a tehetségazonosítást a **Renzulli-modell** alapján végzi, melynek értelmében az alábbi három területet vizsgálja: képesség, kreativitás, motiváció.

5.1.3 Egyéni, differenciált fejlesztés

Egyéni tanulmányi terv

A félévente készülő ún. Egyéni Tanulmányi Terv segít abban, hogy a hallgató az egyetemi és szakkollégiumi tanulmányait tudatosan tervezze. Célja a tudatos tervezés igényének és képességének kialakítása, a reflektív gondolkodás és az önértékelő attitűd megszilárdítása. Szűk értelemben az egyetemi és szakkollégiumi tanulmányokat kísérő konkrét folyamatterv, tágabban értelmezve egy egyéni cél- és tevékenységlista, mely tartalmaz szakmai terveket, személyes célokat (rövid, közép és hosszú távra), az egyén erősségeit és fejlesztendő kompetenciáit, tulajdonságait, rendszeres önértékelést. Valójában egy folyamatosan épülő portfólió, mely a hallgató tanulmányait kíséri végig, miközben hozzászoktatja a tudatos tervezéshez.

Az Egyéni Tanulmányi Terv (ETT) két részből tevődik össze:

1. **Online kérdőív.** A kérdőív nyílt és zárt kérdésekre épül és a Szakkollégium által működtetett ún. Online Tanulmányi Felületen (OTF) keresztül érhető el regisztrációt követően a hallgatók, mentorok és az illetékes szakkollégiumi munkatársak számára. Az ETT-t szemeszterenként kétszer (a félév elején és végén) a hallgató, a mentor és a Szakkollégium munkatársa is kitölti, az alábbiak szerint:
 - a. A hallgató az Egyéni Tanulmányi Tervet a külső (egyetemi) és belső (szakkollégiumi) mentor támogatása mellett, egyénileg tölti ki.
 - b. A mentor az OTF-re belépve nyilatkozik arról, hogy a hallgató konzultált-e vele vagy sem a kitöltés során.
 - c. A Szakkollégium munkatársa félév elején rögzíti a hallgató és mentor adatait, félév végén pedig kitölti az „Egyéni Tanulmányi Terv kiértékelése” fejezetet.

A hallgatói kérdőív három fejezetre oszlik, az alábbiak szerint:

I. Bemeneti állapot

- megelőző tanulási tapasztalatok (sikeres területek, nehézségek),
- nyelvtudás szintje, meglévő számítógépes ismeretek,
- korábbi munkatapasztalat, önkéntes tapasztalat, tudományos tevékenységek, extrakurrikuláris tevékenységek,
- egyéb specifikus tudások, képességek,
- egyetemre, szakra, szakirányra való jelentkezés legfontosabb motívumai.

II. Célkitűzések

- Hosszú távú, munkavállalással kapcsolatos célok
 - o Milyen céljai és elvárásai vannak a majdani munkájával kapcsolatban?
 - o Milyen kompetenciákkal rendelkeznek, amelyek a munkához szükségesek? Miben kell fejlődni? Stb.
- Középtávú, felsőfokú tanulmányokkal kapcsolatos célok
 - o Milyen szakirány, milyen kutatási téma felé orientálódik?
 - o Milyen további tanulmányokat (BSc, MSc, posztgraduális) tervez? Stb.
- Rövid távú célok
 - o „Mit szeretnél elérni ebben a félévben az egyetemi tanulmányaiddal kapcsolatban? Legalább három célt fogalmazz meg!”
 - o A célok elérése érdekében milyen tevékenységeket kell végeznie?
 - o Mi akadályozhatja, mi segítheti a célok elérését? Stb.
 - o „Összességében mi az a legfontosabb dolog, amit a szakkollégium adhat neked ebben a félévben?” / „Mi az a legfontosabb dolog, amit te tudsz nyújtani a szakkollégiumnak, a szakkollégiumi közösségnek ebben a félévben?”

III. Célkitűzések teljesítésének értékelése a félév végén

- Melyek voltak a vállalt célkitűzések?
- A célok elérése érdekében milyen tevékenységeket végzett?
- A fentiekhez milyen segítséget nyújtott a szakkollégium vagy a mentor (esetleg más szervezet, program, ill. személy)?
- A célok hogyan teljesültek?
- Melyek a további feladatok? stb.

Az alábbi táblázat összefoglalóan szemlélteti, hogy melyik fejezetet mikor és mely személynek szükséges kitölteni.

ETT fejezetei	Mikor kell kitölteni?	Hallgató	Mentor
I. Bemeneti állapot	Egyszer, első kitöltéskor.	Önállóan kitölti.	Mentor megtekintheti.
II. Célkitűzések	Minden félév elején.	Mentorral konzultálva kitölti.	Konzultál a hallgatóval, „leokézza”.
III. Célkitűzések teljesülésének értékelése	Minden félév végén.	Mentorral konzultálva kitölti.	Konzultál a hallgatóval, „leokézza”.

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Az aktuális félévre szóló három célkitűzés megfogalmazása kapcsán a Szakkollégium alapelvként az ún. SMART-célok alkalmazását várja el hallgatóitól, melyre vonatkozóan mind a OTF-en elérhető online kérdőív, mind a tanév elején rendszeresített szóbeli tájékoztatók (ún. ETT-felkészítések) tartalmaznak információkat a hallgatók számára.

	Angolul	Magyarul	Hiányának hatása
S	Specific	Specifikus	A cél túl általános lesz, nem lehet tudni, honnan és hová tart a hallgató a félévben.
M	Measurable	Mérhető	Nem lehet értékelni a hallgató előrehaladását, mivel nem lehet az eredményeket objektíven kifejezni.
A	Achievable	Elérhető, megvalósítható	Lehetetlen elvárásokhoz vezet. Az el nem érhető célok miatt szenvedett kudarc csökkentheti a hallgató motivációját.
R	Relevant	Releváns	A hallgató nem a megfelelő irányba, nem a megfelelő prioritások mentén halad.
T	Time-bound	Határidőhöz kötött	Halogatáshoz vezet és a hosszú távú célok elérését is felboríthatja.

Az egyéni fejlesztés eredményessége szempontjából ugyanis elengedhetetlen, hogy a kitűzött célok kellően specifikusak, mérhetőek, elérhetőek, relevánsak és határidőhöz kötöttek legyenek.

2. **Szakkollégiumi Index.** A Szakkollégiumi Index az Egyéni Tanulmányi Terv második eleme. Ez tartalmazza egyrészt a hallgató nyilatkozatát a választott vagy kijelölt szakkollégiumi ösztöndíjsávvval kapcsolatos szakkollégiumi vállalások pontos részleteiről, másrészt naprakészen nyomon is követi e vállalások teljesülését. A hallgató az index elején található nyilatkozatban az aktuális félév elején megjelöli az ösztöndíjsávnak megfelelő kötelező és választható elemeket. Ezt követően a félév során folyamatosan vezeti az indexet: a szakkollégiumi programokon való részvétel teljesítését, a mentori konzultációk megtörténtét és a közösségi szolgálatát leigazoltatja az illetékes személlyel, majd minden hónap elején benyújtja a Szakkollégium munkatársának index-ellenőrzésre, aki az ösztöndíjnyújtás előfeltételeként havonta ellenőrzi a teljesítéseket. A hallgató a félév végén szintén a szakkollégiumi indexébe kap igazolást arra vonatkozóan, hogy az ETT online kérdőívet megfelelően kitöltötte-e, valamint hogy a félévzáró szakkollégiumi munkát benyújtotta-e, azt a tanulmányi programkoordinátor elfogadta-e.

Az Egyéni Tanulmányi Terv kiértékelése:

Az ETT-t minden félév végén a tanulmányi programkoordinátor értékeli ki az online kérdőív kérdéseire válaszolva. Az ETT végső kiértékelése szöveges formában történik, kétosztatú értékelés alapján: „A hallgató a tárgyfélévre vonatkozó Egyéni Tanulmányi Tervben foglaltakat teljesítette /

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diakotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

nem teljesítette”. Ezt a rövid kiértékelést megjegyzés-rovat, szöveges értékelés árnyal tovább. A tanulmányi programkoordinátor az alábbi kérdések megválaszolásával értékeli az ETT-t:

- Volt-e aktív felsőoktatási hallgatói jogviszonya a tárgyfélév során?
 - o Ha nem, az ETT nem teljesült.
- Benyújtotta-e a szakkollégiumi tanulmányait lezáró féléves munkát a tárgyfélév végén, azt a tanulmányi programkoordinátor elfogadta-e?
 - o Ha nem, az ETT nem teljesült.
- Az „Egyéni Tanulmányi Terv” kérdőívben foglalt feladatokat és vállalásokat teljesítette-e? A kérdőív „Rövidtávú célok” fejezetében a tárgyfélévre meghatározott, az egyetemi tanulmányokkal és szakkollégiumi feladatokkal összefüggésben megfogalmazott célkitűzések, egyéni vállalások közül legalább egy teljesült-e?
 - o ETT teljesült, ha legalább egy cél teljes mértékben teljesült ÉS a nem, vagy csak részben teljesült célkitűzések megvalósítására a hallgató megfelelően reflektált, továbbá a célkitűzések megfelelő korrigálására, illetve teljesítésére törekszik a következő félévben.
 - o Ha egy cél sem teljesült, vagy ha a nem, vagy csak részben teljesült célkitűzések megvalósítására a hallgató nem reflektált, továbbá a célkitűzések megfelelő korrigálására, illetve teljesítésére nem törekszik a következő félévben, akkor az ETT nem teljesült.
- Eleget tett-e a Szakkollégiumi Index (ETT melléklete) alapján a tárgyfélév elején vállalt ösztöndíjsávbán meghatározott kötelezettségeinek a félév végén?
 - Ha nem, eggyel alacsonyabb ösztöndíjsávba kerül, vagy - amennyiben nincs alacsonyabb ösztöndíjsáv, illetve egyéb kizáró ok áll fenn az Ösztöndíjszabályzat alapján - az ETT nem teljesült.
- Elérte-e a tárgyfélév végén az összesített korrigált kreditindexe a 2,00-t?
 - Ha nem, beavatkozási terv javasolt, vagy - amennyiben két egymást követő, megelőző szemeszterben a beavatkozási tervet sikertelenül abszolválta a hallgató - az ETT nem teljesült.

Amennyiben az ETT nem teljesül, vagyis amennyiben a hallgató nem teljesíti az Egyéni Tanulmányi Tervben foglaltakat, a hallgató ösztöndíj-jogosultsága és tagsági jogviszonya a következő félévtől automatikusan megszűnik.

Szakkollégisták differenciált fejlesztése: hátránykompenzáció, tehetség gondozás

A Szakkollégium céljai között szerepel a szakkollégiumi tagok tanulmányi előmenetelének közvetlen és közvetett eszközökkel történő segítése, a sikeres tanulmányi előmenetelt gátló, szociális és oktatási hátrányokból fakadó tényezők hatásának visszaszorítása, ezzel párhuzamosan a tehetséggondozás, az egyéni tehetségterületek azonosítása és fejlesztése. Mindezeknek egyik közvetlen eszköze a korrepetálás és egyéni tehetséggondozó foglalkozás.

Ez alatt azokat a hátránykompenzálást szolgáló, tudásbeli hiányosságokat javító, tantárgyi korrepetálások formájában zajló egyéni foglalkozásokat, valamint a valamely azonosított

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diakotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

tehetségterület továbbfejlesztését szolgáló egyéni foglalkozásokat értjük, melyek a szűk értelemben vett szakkollégiumi tanulmányi program keretein kívül valósulnak meg, kifejezetten azzal a céllal, hogy a szakkollégisták irányából érkező vagy a mentoraik részéről jelzett egyedi szükségleteket, igényeket, melyek az egyéni fejlesztési tervekkel összhangban a hallgatók egyetemi tanulmányainak előmozdítása érdekében felmerülnek, rugalmasan, a szükségletekre gyorsan reagálva, egyénileg differenciált módon elégítse ki a Szakkollégium.

|. 25

A hallgatónak szöveges indoklással ellátott kérelmet kell benyújtania a korrepetálás vagy tehetséggondozó egyéni foglalkozás igénybevételére. Pozitív elbírálás esetén minimum 5, maximum 10 órában lesz jogosult az igényelt szolgáltatásra. A Szakkollégium munkatársa (mentori rendszer koordinátora) felveszi a kapcsolatot a szakterület szerint jártas, alkalmas külső megvalósítóval (egyetemi oktatóval), aki a foglalkozásokról konzultációs ívet és szakmai beszámolót készít.

Beavatkozási terv

A Szakkollégium az egyéni, differenciált fejlesztés egyik eszközeként egy szenzitív mutatót alkalmaz, mely képes a felsőoktatásból való lemorzsolódás közvetlen veszélyét megállapítani. Ez a mutató az ún. **összesített korrigált kreditindex**, mely a hallgató több féléven keresztüli teljesítményének mennyiségi és minőségi megítélésére szolgál. Az index számításánál a Szakkollégium figyelembe veszi a félévben teljesített tantárgyak kreditértékét és érdemjegyét, a mintatanterv szerinti haladás mértékét, valamennyi abszolvált félév teljesítményét összesítve.

Amennyiben a tárgyfélév végén a hallgató összesített korrigált kreditindexe nem éri el a 2,00-t, abban az esetben beavatkozási terv készül a következő félévre. Ennek foganatosítására egy találkozót hív életre a Szakkollégium munkatársa, melyen legalább a hallgatónak, az egyetemi (külső) mentornak és a szakkollégiumi (belső) mentornak meg kell személyesen jelenni. A beavatkozási terv feltárja a tantárgyi elmaradások, hallgatói teljesítményproblémák pontos mértékét és okát, majd rögzít néhány minél konkrétabb beavatkozást: mely tárgyakat kell sikeresen teljesíteni a következő félévben, hogyan fog történni a vizsgákra stb. való felkészülés, milyen oktatási anyagok, milyen tanulási metodika áll rendelkezésre, ki és milyen formában fog segítséget nyújtani a beavatkozási terv sikeres teljesítésében. A beavatkozási tervvel rendelkező hallgató előtt nyitva áll a korrepetálás igénybevételének lehetősége is, amelyet a Szakkollégium biztosít.

Amennyiben a szakkollégista összesített korrigált kreditindexe a Szakkollégiumban eltöltött, egymást követő két félév során nem éri el a 2,00-t (azaz két egymást követő beavatkozási terv sikertelenül zárult), abban az esetben a hallgató szakkollégiumi tagsági jogviszonya megszűnik.

5.1.4 Mentorálás

Külső mentor

A megbízási szerződéssel foglalkoztatott és a szakkollégistákat havi rendszerességgel mentoráló külső mentorok (18-20 fő, létszámuk a hallgatói létszám függvényében változik) a Miskolci Egyetem oktatói, az adott hallgató által látogatott tanszék vagy intézet oktatói közül kerülnek kiválasztásra. |. 26

A mentor olyan egyetemi oktató, aki a hallgató tanulmányi szakterületén tevékenykedik, a hallgató gördülékeny egyetemi pályafutását segíti, havonta kétszer konzultációkat biztosítva neki. A mentor közreműködik továbbá a szakkollégista Egyéni Tanulmányi Tervének kialakításában és értékelésében. A mentor feladata:

- segíti a hallgató szakmai munkáját, fejlődését, céljainak megvalósulását,
- magabiztos szakterületi jártassághoz, egyéni kutatási területének megtalálásához segíti hozzá a hallgatót,
- támogatja a hallgatót tanulmányaiban és szakmai fórumokon való megjelenésekben.

A mentorok toborzását, bevonását a mentori rendszer koordinációjáért felelős munkatárs (egyben belső mentor) végzi. Az új mentorok mindig a tanév elején kutatja fel, személyes megkeresés útján. A mentori programban való benntartásukat, motivációjuk megtartását és mentori tevékenységük szakmai minőségének állandó fejlesztését a személyes konzultációk, továbbá a félévente két alkalommal szervezett mentori fórumtalálkozók biztosítják.

A 2011 óta megszakítás nélkül mentori programról 2018. év végére állítható, hogy kialakult a mentoroknak egy stabil köre, akik a mentorálás iránt mélyen elkötelezettek, ismerik a mentorálás által támasztott szakmai követelményeket és azokat teljesíteni is tudják. A felsőoktatás expanziója következtében az egyetemen megjelentek olyan hátrányokkal, érdekérvényesítési képesség-deficittel rendelkező hallgatók, amilyenekkel egy évtizeddel ezelőtt még nem találkoztak a felsőoktatásban tevékenykedők. Az ilyen hallgatók mentorálása, valamint a szakkollégium által szervezett mentori képzések nagyban segítik a mentorokat abban, hogy közelebbről megismerkedjenek a problémáikkal, oktatói és mentori tevékenységükbe beépítsék a hátránykompenzálást is, illetve a hátrányos helyzetűek tehetséggondozásának specifikumait.

Belső mentor

A belső mentorálás működtetésével megvalósulhat a hallgatók szorosabb támogatása és nyomonkövetése, úgy, hogy a hallgató számára releváns mindkét intézményi oldalról (egyetem, szakkollégium) igénybevehetővé válik a mentori segítség. A Szakkollégiumban zajló egyéni, differenciált fejlesztés is hatékonyabban tud megvalósulni, amennyiben a mentorálásnak egy intézményen belüli „lába” is van: a belső mentor naprakész információk alapján, a hallgató komplex igényeit és szükségleteit személyesen ismerve, az egyetemi előrehaladás kihívásairól a külső mentorral egyeztetve képes hatékonyan kialakítani a hallgató egyéni fejlesztésének irányvonalait.

A belső mentor feladata:

- a szakkollégisták egyetemi tanulmányainak nyomonkövetése, igény esetén támogatás nyújtása számukra az egyetemi ügyintézésben, illetve szükség esetén a szakkollégium szabályzataival összhangban beavatkozási terv készítése,
- minden félévben kétszer (félév kezdetén és végén) a hallgatókkal egyenként személyes konzultáció tartása az egyetemi tanulmányaik nyomonkövetése céljából, a konzultációkon való részvétel igazolása a hallgatók számára,
- egyéni tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások koordinálása,
- külső mentori program működtetése.

5.1.5 Ösztöndíjnyújtás

A Szakkollégium hallgatóit – a hallgató szakkollégiumi teljesítménye alapján, differenciáltan – szakkollégiumi ösztöndíjjal támogatja. Az ösztöndíj-alap forrása: pályázati források, költségvetési és fenntartói támogatások és ilyen célú adományok. A Görögkatolikus Roma Szakkollégium Ösztöndíjszabályzata összhangban áll a KRSZH alapdokumentumaival (Alapító okirat, Roma Szakkollégiumi Charta, Szakmai Standard) és a Szakkollégiumi Charta elveivel.

A szakkollégiumi tagok tehát a Szakkollégium Ösztöndíjszabályzatával összhangban, valamint a roma szakkollégiumokra vonatkozó szakmai szabályozókban közölt specifikus előírásoknak megfelelően teljesítményhez kötött tanulmányi ösztöndíjban részesülnek, melynek összege a vállalások és teljesítések alapján sávosan meghatározott, de legfeljebb 50 000 Ft. A szakkollégiumi Ösztöndíjszabályzat részletezi az egyéni ösztöndíj mértéke meghatározásának szempontrendszerét, továbbá az ösztöndíj folyósításához kapcsolódó felülvizsgálat és ellenőrzés módját és rendszerességét.

A Szakkollégium tagjainak nyújtott ösztöndíj nem lehet szociális alapú, odaítélését minden esetben mérhető szakmai-kutatási teljesítményhez kell kötni. Az ösztöndíj nyújtása különböző alapfeltételekhez és a súlyozáskor, adott ösztöndíjsávba való besoroláskor figyelembe vehető speciális feltételekhez kötött.

A szakkollégista eggyel alacsonyabb ösztöndíjsávba kerül az alábbi esetekben:

- ha az ösztöndíjsávban meghatározott kötelezettségeinek nem tesz eleget,
- ha az egyetemi tanulmányaiban az összesített korrigált kreditindexe nem éri el a 2,00-t.

Amennyiben a szakkollégista huzamosabb ideig (30 napon túl), elfogadható igazolás nélkül nem vesz részt a Szakkollégium tanulmányi és közösségi rendezvényein, az igazgató jogosult az ösztöndíj megvonására. A szakkollégista kötelezettségeit a tagsági szerződés mellékletét képező nyilatkozatban önként vállalja és teljesítését igazolja a Szakkollégiumi Indexben. A Szakkollégium havi szintű ellenőrzést tart a Szakkollégista kötelezettségeinek ellenőrzése céljából.

A Szakkollégium összesen öt ösztöndíjsávot határozott meg az Ösztöndíjszabályzatában, mely a tagsági formákkal kombinálva összesen hét ösztöndíjtípust eredményez, más és más szakkollégiumi kötelezettséget és vállalásokat írva elő a szakkollégisták számára az egyes ösztöndíjtípusok

esetében. A szakkollégiumi Ösztöndíj szabályzatban megállapított ösztöndíjsávokat és -típusokat a tagsági formával összefüggésben az alábbi táblázat foglalja össze.

Adható ösztöndíj mértéke	Junior Szakkollégisták	Szenior szakkollégisták	Külsős tagok
100 %	x	x	-
80 %	x	x	-
50 %	x	-	-
40 %	-	-	x
30 %	-	-	x

5.2 Tanulmányi program

5.2.1 Kulturális és közismereti modul

A szorgalmi időszakban havonta, hétfőként, tömbösítve szervezett tanulmányi programok két fő tanulmányi modul elsajátítását foglalják magukban: az ún. kulturális modult, illetve az ún. közismereti modult.

A **kulturális modul** a magyarországi és európai romák társadalmi és kulturális jellemzőivel kapcsolatos alapismeretek elsajátítását és a roma hallgatók kettős (roma és magyar) identitásának fejlesztését célozza, az alábbi témakörök mentén:

- A magyarországi és kárpát-medencei cigányság története
- A magyarországi romák társadalmi helyzete: a romák főbb demográfiai, szociális, egészségügyi, lakhatási és munkaerőpiaci jellemzői
- A magyarországi romák etnokulturális csoportjai
- A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája?
- A kisebbségi identitás kihívásai
- A roma népi kultúra és az intézményesült magaskultúra jellemzői: magyarországi roma képzőművészet, irodalom, zene és tánc, színház és alkalmazott művészetek
- Közösségszervezés roma közösségekben. Miként generáljunk társadalmi változást lokális szinten?
- Cigánypasztoráció Magyarországon és Európában. A katolikus és más történelmi egyházak cigányok körében végzett lelkipásztori tevékenységének főbb irányvonalai.
- A romák politikai önszerveződésének főbb jellemzői a 20. és 21. században.
- Romák (ön)reprezentációja a médiában és a filmekben.
- A roma értelmiség története. A roma értelmiségi életutak főbb jellemzői.

A kulturális modulba tehát olyan tanulmányi egységek tartoznak, amelyek hangsúlyt fektetnek a kettős (cigány-magyar) identitás építésére a közéleti és kultúrateremtő elitként való szerepvállalás szakmai megalapozása érdekében. A kulturális modulban öltenek testet elsődlegesen a Szakkollégium célrendszerében előforduló alábbi célok:

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

- a roma hallgatók kettős (roma-magyar) identitástudatának segítése, a pozitív, egészséges identitástudat, az integrált cigány-magyar identitás egyéni és társas komponensének együttes fejlesztése,
- a roma és magyar kultúra értékeinek ismertté tétele, ápolása.

A modul keretében azokat az ismereteket kívánjuk oktatni, amelyek a magyar-cigány együttélés megértéséhez, a kölcsönös függőség és történelmi egymásrautaltság felismeréséhez, a békés együttéléshez szükséges szemlélet kialakításához szükségesek. Azt az alapelvet követjük, hogy az egészséges identitás nem mítoszokra és ellenségképekre, hanem a történelem és a jelen valóságának kritikus és önkritikus szemléletére épül. Ebben a modulban helyet kap a terepgyakorlat, illetve a tanulmányi kirándulás is.

|. 29

A szűk értelemben vett tanulmányi programot identitáserősítő kulturális és közösségi programok egészítik ki.

Az ún. **közismereti modul** egy-egy közismereti téma vagy témakör (politikai, gazdasági, jogi, pszichológiai, társadalmi ismeretek stb.) feldolgozásával a hallgatók általános műveltségének, látókörének szélesítését célozza. A modul a „Kedd esti beszélgetések” (spirituális modul) heti rendszerességű szakkollégiumi programhoz kapcsolódó előadásokat, előadás-sorozatokat is magában foglal, illetve értelemszerűen megjelenik a hétvégéken, tömbösítve szervezett tanulmányi programokba beépítve. Ez utóbbi esetben a közismereti modul kompetenciafejlesztő tréning-jelleggel elsősorban az értelmiségi léthez szükséges kompetenciákat fejleszti, illetve segíti a hallgatókat az egyetemi-szakmai feladatok sikeresebb teljesítésében, az alábbi témakörök, kompetencterületek mentén haladva:

- Tanulásmódszertan
- Szövegszerkesztési alapok
- Prezentációs alapok, prezentációs technikák
- Az egyetem útvesztői, mi az, amit jó, ha tudsz: hallgatói ügyéntezés, jogok és kötelezettségek, hallgatói ösztöndíjak
- Az önismeret fejlesztése
- A csoportdinamika fejlesztése
- A kommunikáció alapjai
- A vitakultúra fejlesztése
- Etikett, protokoll
- A pályázatírás, projektmegvalósítás és szervezetfejlesztés alapjai
- A társadalmi felzárkózáspolitikai mai irányvonalai Magyarországon
- Az önkéntesség filozófiája és magyarországi megvalósulási formái
- A diszkrimináció tilalmának jogi szabályozása és érvényesülése a gyakorlatban
- Kortárs mentorálás
- Kutatásmódszertan
- A tudományos írás módszertana: hogyan írjuk TDK- és szakdolgozatot?
- Prezentációs technikák: a tudományos kutatómunka prezentációinak formái

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothton Görögkatolikus Roma Szakkollégium

- Belépés a munka világába: foglalkoztatási formák, a gyakornoki munka jellemzői, jogi szabályozás, munkaszervezeti formák
- Álláskeresési technikák és önéletrajz-írás
- Mi történik egy állásinterjú? Állásinterjú-szimuláció
- Pénzgazdálkodási és adózási alapismeretek
- Vállalkozási alapismeretek, társadalmi vállalkozások

|. 30

A közismereti modul tehát egy általános értelmiségképző modulként fogható fel, ahol a szakkollégistáknak lehetőségük van műveltségi ismereteik pótlására, kiegészítésére, személyiségük, szakmai-tudományos és munkaerőpiaci kompetenciáik fejlesztésére.

Mindkét modul esetében a Szakkollégium az **oktatók kiválasztásakor** két fontos szempontot tart elsődlegesnek: a szakterület kiváló szakembereit keresi, azaz akik bizonyított jártasságot szereztek az adott szakterületen (egyetemi oktatási tapasztalat, releváns kutatások, publikációk, elismert szakmai teljesítmény), illetve olyan roma értelmiségieket, akik a szakterületükön kimagasló eredményt tudnak felmutatni, így szaktudásukkal és személyiségükkel egyaránt egyfajta példaként állhatnak a hallgatók elé.

Egy-egy tanulmányi program **tematikájának** főbb irányvonalait, azaz a tanulmányi program célját, főbb tematikus pontjait, időbeosztását és munkaformáját a tanulmányi programkoodinátor határozza meg. Ezen iránymutatások alapján a részletes tematika és irodalomjegyzék kidolgozása az oktató feladata.

A Szakkollégium külön tanulmányi rendet működtet a junior és a szenior szakkollégisták számára. A két tanulmányi rend mind tartalmi elemekben, mind az időkeret szempontjából eltér egymástól. A Görögkatolikus Roma Szakkollégium tanulmányi rendjének felépítését részletesen a Szakmai Program 1. sz. melléklete tartalmazza.

Junior tanulmányi rend:

- Időtartam: 3 tanév.
- Gyakoriság: 5 alkalom/félév, ahol 1 alkalom 6 órás, azaz 30 óra/félév.
- Teljes óraszám: 180 óra (6 félév, 30 óra/ félév).
- Modul: kulturális és közismereti
- Tanulmányi blokkok (ahol 1 tanulmányi blokk 30 óra):
 - o Bevezetés a romológiaiba
 - o Roma kultúra
 - o Tanulási kompetenciák fejlesztése
 - o Önismeret és kommunikáció
 - o Közösségszervezés, politikai önszerveződés, (ön)reprezentáció a romák körében
 - o A közösségi cselekvés szinterei

Szenior tanulmányi rend:

- Időtartam: 2 tanév.
- Gyakoriság: 3 alkalom/félév, ahol 1 alkalom 5 órás, azaz 15 óra/félév.
- Teljes óraszám: 60 óra (4 félév, 15 óra/félév).
- Modul: közismereti.
- Tanulmányi blokkok (ahol 1 tanulmányi blokk 15 óra):
 - o Kortárs mentorok képzése
 - o Tudományos kompetenciák fejlesztése
 - o Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése
 - o Gazdasági és vállalkozásfejlesztési alapismeretek

A tanulmányi programok munkaformája:

A Szakkollégium a nagy múltú, tradicionális és a legmodernebb felsőoktatási és felnőttképzési munkaformákat egyaránt alkalmazza. A frontális oktatási módszerek mellett a Szakkollégium (az oktatóval együttműködve) a tanár-diák interakcióra, diák-diák kooperációra, kreativitásra, projektmunkára, élményközpontú tanulásra épülő pedagógiai eszköztárat egyaránt alkalmaz, és kifejezetten nyitott a nemformális tanulás innovatív pedagógiai módszereinek használatára. Ennek alapján az alábbi három munkaforma valamelyikében szervezi a tanulmányi programokat:

- kurzus,
- szakmai műhelymunka (workshop),
- tréning.

Az adott munkaforma mindig a feldolgozott tématerület és a felkért oktató pedagógiai kompetenciáinak függvényében alakul.

5.2.2 Félévzáró szakkollégiumi feladat

A Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban a hallgatók a tanulmányi félévet a félév tanulmányi témaköreire épülő félévzáró szakkollégiumi feladat benyújtásával vagy prezentálásával zárják. A félévzáró szakkollégiumi feladat pontos témáját és formáját, a benyújtás határidejét vagy a prezentáció időpontját, a kötelező és ajánlott olvasménylistát a tanulmányi programkoordinátor a féléves tematikák ismeretében határozza meg és az ún. témakiírásban részletezi. A félévzáró szakkollégiumi feladat lehet egyéni vagy csoportos, írásbeli vagy szóbeli feladat. Jellemző formái:

- írásbeli dolgozat (esszé, esettanulmány, szakirodalmi áttekintés, elemzés stb.),
- konferencia-előadás,
- projektmunka (egyéni vagy csoportos) prezentációja,
- esettanulmányi verseny,
- formális vitaest,
- world cafe stb.

A félévzáró szakkollégiumi feladattal kapcsolatban alapvető elvárás a hallgatókkal szemben az igazolhatóan elvégzett, önálló vagy csoportos szakmai-tudományos munka, a plágium elkerülése, a határidők betartása.

Amennyiben a félévzáró szakkollégiumi feladatot a hallgató nem teljesítette vagy azt a tanulmányi programkoordinátor nem fogadta el, úgy a hallgató Egyéni Tanulmányi Terve automatikusan nem teljesül, kizárva az ösztöndíjnyújtás lehetőségét is.

5.2.3 Tudományos házikonferenciák

A tanulmányi évet fél- vagy egésznapos tudományos házikonferenciák zárják a szakkollégisták aktív részvétele mellett, a tanév során feldolgozott témakörökre, a tanulmányi év tematikájára épülő tudományos előadásokkal. A házikonferenciákra az oktatók mellett meghívást kapnak a szakterület és az együttműködő partnerek képviselői, továbbá a hallgatók mentorai.

5.2.4 Idegen nyelvi képzés

A szakkollégisták idegen nyelvi kompetenciáinak fejlesztése egyaránt fontos a diplomaszerzés szempontjából és a majdani munkaerőpiaci esélyeik javítása érdekében.

1. Idegen nyelvi képzés 30 órás modulokban.

A diplomához szükséges nyelvvizsgával nem rendelkező szakkollégisták angol vagy német nyelvből nyelvi képzésben részesülnek kiscsoportos, felnőttképzési engedéllyel rendelkező, tanúsítvánnyal záruló tanfolyamok keretében (30 óra/félév). A szakkollégisták 2-5 fős csoportokra bontását szóbeli és írásbeli szintfelmérés előzi meg, hogy azonos vagy hasonló tudásszinten álló hallgatók kerüljenek egy-egy képzési csoportba. A hallgatók számára nyújtott nyelvi képzések moduláris felépítésűek a tudás- és kompetenciaszint fokozatos fejlesztése érdekében. A szorgalmi időszakban szervezett képzések képzési csoportonként heti 2 vagy 3 órás gyakorisággal kerülnek sorra, és átlagosan 4 vagy 5 párhuzamos képzési csoportban zajlanak.

Az idegen nyelvi képzésben kötelező résztvenni minden szakkollégiumi hallgatónak, aki nem rendelkezik a diplomaszerzéshez szükséges nyelvvizsgával és annak meglétét vagy az alóla való felmentést nem tudja igazolni a Szakkollégium felé. Ez alól a kevesebb szakkollégiumi kötelezettséget vállaló külső szakkollégisták jelentenek kivételt, akik felmentést kapnak az idegen nyelvi képzés kötelezettsége alól, számukra ez az opció választható marad.

Az idegen nyelvi képzés megfelelő minőségének biztosítása és a nyelvoktatók folyamatos rendelkezésre állása érdekében a Szakkollégium egy jelentős szakmai tapasztalattal és oktatói körrel rendelkező rendelkező nyelvviskolát von be a megvalósításba, ám magát a képzést a Szakkollégium épületében szervezi meg, hogy a hallgatóknak könnyen hozzáférhető maradjon ez a szolgáltatás.

2. Szakkollégisták beiskolázása intenzív nyelvvizsga felkészítő tanfolyamokra.

Azok a szakkollégisták, akik az idegen nyelvi képzés modulzáró vizsgaeredményei alapján készen állnak a nyelvvizsga letételére, lehetőséget kapnak arra, hogy a Szakkollégium (jellemzően a nyári tanítási szünetben) beiskolázza őket egy-egy 60-90 órás lakossági intenzív nyelvvizsga felkészítő tanfolyamra a diplomához szükséges nyelvvizsga sikeres letétele érdekében. A szorgalmi időszakban megvalósuló idegen nyelvi képzés általános nyelvi képzésnek felel meg, nem nyújt nyelvvizsga-specifikus ismereteket. Ezt a hiányt pótolja tehát a nyelvvizsgafelkészítő tanfolyam, amely célzottan egy-egy adott nyelvvizsgatípus írásbeli és szóbeli vizsga-jellegzetességeire koncentrálnak.

|. 33

5.3 Hallgatók személyiségének és közösségi kompetenciáinak fejlesztése

5.3.1 Spirituális modul

A Szakkollégium egyik fő sajátossága a keresztény szellemiség: az egyházi alapítású roma szakkollégiumban a szakmai program kiegészül egyfajta erkölcsi neveléssel, az értékrendszer formálásával, melynek alapját a Görögkatolikus Egyházzal kapcsolódó rendszeres hitéleti tevékenység (liturgikus események, egyházi ünnepekbe való bekapcsolódás különböző alkalmi, lelki gyakorlatok, zarándoklatokon való részvétel stb.) adja. A Szakkollégium hozzá kíván járulni ahhoz, hogy növendékeinek hite elmélyüljön, alapvető jártasságot szerezzenek a teológiai, egyházi kérdésekben, és alkalmasakká váljanak arra, hogy hivatásukat kibontakoztatva hitüket hitelesen képviseljék a világban és az Egyházban. Ezt a célt szolgálja a spirituális modul, amely olyan, pasztorálpszichológus végzettséggel rendelkező lelkész vezetésével zajló foglalkozás-sorozat, amely bibliai történeteken keresztül az egyéni és közösségi lét kérdéseire is választ keres a hallgatókkal való beszélgetés során, alakítva és formálva ezzel azt az erkölcsiséget, melyet a Görögkatolikus Egyház, a kereszténység is képvisel.

A modul keretében szervezett előadások az elkötelezett keresztény értelmiségi szerepvállalásra való felkészítésre, a keresztény identitás, értékrend megalapozására, elmélyítésére és megerősítésére, a Görögkatolikus Egyház történetével, tanításával és lelkiségével összefüggő ismeretek átadására irányulnak. Heti rendszerességű program, minden kedden 2*45 percen zajlik a szorgalmi időszakban, egy félév alatt 12 alkalommal, „**Kedd esti beszélgetések**” címmel.

Témakörök:

- Bibliai ismeretek
- A keresztény spiritualitás és gondolkodás története
- A kereszténység helye az öt világvallás között
- A görögkatolikus egyház története, szellemi és tárgyi öröksége
- Hit és tudomány
- Párbeszédben a teológia és a pszichológia
- Keresztény társadalmi, gazdasági és szociális elvek a modern világban
- Kereszténység és közélet
- Felelősségünk a teremtett világért: kereszténység és környezetvédelem

- Egészségtudatosság
- A keresztény párkapcsolat, családi és közösségi életre nevelés

5.3.2 Közösségi szolgálat

A közösségi szolgálat szervezett szakkollégiumi keretek között, szakember koordinálásával végzett hallgatói tevékenység, amely a hátrányos helyzetű, segítségre szoruló csoportok érdekeit szolgálja. Ennek keretében olyan kisebb mértékű, a résztvevők számára költségmentes tevékenységekben vesznek részt a fiatalok, melyekben mindenki a személyiségének és a szakterületének leginkább megfelelő feladatokat tudja elvégezni. A közösség érdekében végzett munkával a Szakkollégium célja, hogy a munka során a hallgató segít szerepben próbálhassa ki magát, ezzel párhuzamosan erősödjék a társadalmi felelősségvállalás iránti elkötelezettsége, empátiája és együttműködési készsége. A Szakkollégium ugyanis arra törekszik, hogy tagjai ne csak elméletben, hanem a gyakorlatban is kipróbálják magukat segít szerepben, ezzel gyakorolják az aktív felelősségvállalást.

|. 34

A közösségi szolgálat a Szakkollégium szakmai programjában tehát egy olyan pedagógiai eszköz, amely segíthet elérni, hogy a fiatalok önmagukért és környezetükért tenni akaró és tenni tudó, felelősen gondolkodó, a közösségért a közjóért is dolgozó, tudatos állampolgárokká váljanak.

A szakkollégisták különböző egyházi, oktatási, szociális, gyermekvédelmi intézményekben végzik a közösségi szolgálatot. A fogadószervezetekkel a Szakkollégium együttműködési megállapodást köt.

A hallgatók tagsági jogviszonyuk fennállása alatt, megadott minimum óraszámában (egységesen 15 óra/fő/félév) végeznek segít munkát valamelyik – a Szakkollégiummal együttműködő – intézményben. A közösségi szolgálatért fizetség nem jár, útiköltség elszámolható. A tanév elején a koordinátor a szolgálatot megelőző, felkészítő előadáson tájékoztatja a szakkollégistákat a lehetőségekről, információkkal és tanácsokkal látja el őket, valamint lehetőséget biztosít az előzetes helyszíni látogatásra. A hallgatók tapasztalataikról, élményeikről beszámolót írnak, melyet az adott tanulmányi félév végéig kell leadniuk a közösségi szolgálat koordinátorának. A tanulmányi félév végén egy záró beszélgetésre nyílik lehetőségük, ahol szóban is megoszthatják tapasztalataikat, élményeiket egymással.

A közösségi szolgálat egyéni és csoportos formában is megvalósulhat. Specifikus esete, amikor a Szakkollégium a hallgatók aktív közreműködésével szervez egy-egy önkéntes akciót, amelybe több hallgató is becsatlakozhat. Ilyen pl. a 2018 decemberében sorra kerülő, „Adni öröm!” adománygyűjtési akció. A közös önkéntes akciót ilyen esetben alapos tervezés és előkészítés előzi meg és az akció sikerességének közös kiértékelése zárja.

5.3.3 Kortárs mentorálás

A szenior szakkollégisták (akik több mint 6 félévet eltöltöttek a Szakkollégiumban) közösségi szolgálat formájában hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású középiskolai tanulókat mentorálnak, azaz havi rendszerességgel a sikeres tanulmányi előmenetelhez, eredményes érettségihez és a felsőoktatásba való felvételükhöz mentori támogatást nyújtanak. A Szakkollégium

úgy tekint a kortárs mentorprogramra, mint az utánpótlás egyik lehetséges forrására. A mentorált tanulókat már a mentorálás fázisában meghívja félévente egy-egy szakkollégiumi programra, az ún. pályaorientációs napokra / kortárs mentori találkozókra. A szakkollégisták mentori tevékenységbe való bevonását egy legalább 5 órás tréning előzi meg, melynek során a leendő kortárs mentorok ifjúságsegítő szakember, mentor közreműködésével készülnek fel a kortárs mentorálás feladataira és kihívásaira.

5.3.4 Közösségfejlesztés

A Szakkollégium egy közösségi tér: a célok, tevékenységek egy közösség tagjaként érhetőek el, végezhetőek. A Szakkollégium alapvetően egy öntevékeny közösség, ahol a közösség együttes működése és tagjainak egyéni aktivitása egyaránt kiemelkedő fontosságú a siker érdekében. A közösségfejlesztés égisze alatt lényeges szerepe van az egyéni képességek kibontakozásának társas-közösségi megerősítésének, az interperszonális kompetenciák fejlesztésének, a hallgatók közösségbe való integrálásának. A Szakkollégium fontos célja, hogy olyan közösség létrejöttét segítse elő, mely az egyetem falai között biztos támaszt, onnan kilépve a későbbiekben pedig tartós szövetséget jelenthet tagjai számára.

Ennek érdekében a szakkollégiumi programokat rendszeresen különböző közösségi programok színesítik, legyenek azok társasjáték-estek, quiz night-ok, közös bográcsfőzések vagy szalonnasütések, közös színház- és mozilátogatások, beszélgetéssel egybekötött filmvetítések, kirándulások, sportolási események. A Szakkollégiumban a kezdetek óta eltelt hét év kedvezett a közösségi programok hagyományának kialakulásához: közkedveltek, évről évre ismétlődnek például a farsangi multságok, Mikulás-estek, karácsonyfa-díszítő adventi ünnepek stb.

Míg korábban a Szakkollégium munkatársai vállaltak főszervező szerepet egy-egy közösségi program előkészítésében és lebonyolításában, 2018. eleje óta ez megváltozott. A szakkollégiumi tagok közösségi szerepvállalásának megerősítése érdekében a Szakkollégium 2018 februárjában pályázatot hirdetett szakkollégistái számára új szakkollégiumi tisztségek betöltésére. A pályázat nyertesei havi 10 000 Ft. ösztöndíj-kiegészítésre lettek jogosultak a különböző tisztségek (hallgatói önkormányzati vezető, közösségi animátor, lelki programszervező, sportkoordinátor) betöltésének ideje alatt, ami egy félévet jelent. A szakkollégiumi tisztség betöltőinek havonta legalább egy közösségi vagy lelki vagy sportprogramot kell megszervezni; munkájukat a hallgatói önkormányzati vezető fogja össze.

A közösségi és kulturális programok számos esetben a hallgatók személyiségének, identitásának fejlesztésére, különösen a cigány-magyar kettős identitás fejlesztésére is irányulnak. Hagyománya van például a Nemzetközi Roma Nap megünneplésének zárt vagy nyitott rendezvény, vagy éppen Miskolc belvárosban szervezett akció (ld. „Ingyen ölelés”) formájában. Egy-egy quiz night vagy filmvetítés is valamiképpen a roma és magyar identitás, hagyományok, önreprezentáció kérdései köré szerveződik.

5.4 Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése

A **gyakornoki program** a szakkollégisták számára kínál tapasztalatszerzési lehetőséget a munkaerőpiacon. Célja a hallgatók munkaerőpiaci kompetenciáinak fejlesztése és jövőbeli elhelyezkedési esélyeik növelése. Elsősorban a szenior szakkollégisták (azaz akik több mint 6 félévet eltöltöttek a szakkollégiumban) gyakornoki helyekre pályázhatnak különböző munkáltatókhoz, amelyekkel a Szakkollégium együttműködési megállapodást kötött – eddig három gyakornoki fogadóhellyel alakított ki együttműködést. A Szakkollégium törekszik a szakterületek szerinti diverzitásra, hogy kielégítse a különböző szakokon tanuló hallgatók igényeit.

|. 36

A Szakkollégium 2016-2018 között pilotszerűen kezdte meg gyakornoki programját. A pilot-szakasz kisebb léptékű megvalósítást jelentett: a bevont hallgatók száma viszonylag alacsony maradt (összesen öt fő). A pilot-szakasz lezárásához érkeve megtörtént a gyakornoki program újragondolása, stabil módszertani alapokra való helyezése a folyamatszabályozás és visszacsatolási pontok meghatározása mellett. A közelmúltban ezért kialakítottuk a gyakornoki program keretrendszerét és működési alapmodelljét. 2018. márciustól új lendületet kapott a program: hat féléven át, félévente 10-10 szakkollégista végez gyakornoki munkát a Miskolci Egyetemen az egyetem által megvalósított „FÖNIX ME” kiemelt projekt keretében. Ennek közvetlen előzményeként, 2017 őszén az Egyetem és a Szakkollégium egy olyan határozatlan idejű, kiegészítő együttműködési megállapodást írt alá, amelyben lefektették, biztos alapokra helyezték a gyakornoki együttműködésük kereteit.

5.5 Tudományos-kutatási tevékenységek facilitálása és szervezése

5.5.1 Társadalomtudományi kutatások

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium nagy hangsúlyt fektet a tudományos eredmények ösztönzésére, célja a hallgatók tudományos életbe való bekapcsolódásának támogatása.

Ezért a Szakkollégium a szakkollégiumi hallgatók kulturális modul keretében megvalósuló képzéséhez kapcsolódóan hallgatói kutatási tevékenységeket szervez. Ennek keretében a szakkollégisták a helyi társadalom, és különösen a roma etnikumhoz tartozó népesség kulturális és társadalmi jellemzőit kutatják elsősorban különböző BAZ megyei kistélepléseken, intenzív terepmunkával egybekötve.

A szakkollégiumi társadalomtudományi kutatások célja az, hogy a Szakkollégium hallgatói a társadalomkutatói munkát valódi kutatási helyzetben gyakorolhassák és egyúttal jobban megismerkedjenek a lokális társadalmak, kistéleplések társadalmi valóságával, különös tekintettel a romák életkörülményeire. A kutatások kapcsolódnak ahhoz az átfogó célhoz is, hogy a Szakkollégium ösztönözze a hallgatók tudományos kutatásait és tudományos diákköri tevékenységét. A kutatások végigvezeti a hallgatókat az empirikus kutatás teljes folyamatán a kutatási témaválasztástól a kutatási eredmények publikálásáig – ezáltal gyakoroltatja a tudományos

információszerzés és adatelemzés technikáit, fejleszti a résztvevők tudományos dolgozatírási és prezentációs készségeit.

A többnapos bentlakásos tábor formájában szervezett kutatótáborok tehát a szakkollégiumi tagoknak a kulturális modul keretében megvalósuló tanulmányi programokhoz kapcsolódó hallgatói kutatási tevékenységek szervezését és megvalósítását jelentik. A kutatótáborokra a nyári szünetben kerül sor, kutatásszervezésben és roma-kutatásokban tapasztalattal rendelkező társadalomkutatók bevonása mellett.

5.5.2 Kiadványok

A Szakkollégium 2015-ben Lehetőség címmel félévente megjelenő periodikát indított útjának, melyben a Szakkollégiummal és általában a roma szakkollégiumokkal kapcsolatos kutatások eredményeinek, továbbá a szakkollégisták tudományos kutatásainak, TDK-dolgozatainak kínál megjelenési lehetőséget.

5.5.3 Kutatási ösztöndíj

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium anyagi forrásai függvényében pályázatot hirdet kutatási ösztöndíj elnyerésére a szakkollégisták számára a tanítási szünet nyári időszakára. Minden esetben előre meghatározott kutatási témával lehet pályázni az ösztöndíjra.

A pályázati kiírások meghirdetésével a Szakkollégium célja az, hogy a szakkollégisták jobban megismerkedjenek a saját szűkebb környezetük társadalmi valóságával, egyúttal a társadalomkutatói munkát valódi kutatási helyzetben gyakorolhassák, fejlesztve a tudományos információszerzés és adatelemzés technikáit, illetve a tudományos dolgozatírási készségeket. A Szakkollégium publikációs lehetőséget is biztosít a szakkollégistáknak: a hallgatók elkészült munkáiból történő válogatások a Lehetőség c. szakkollégiumi periodikában jelenhetnek meg.

5.6 Szakmai együttműködések, külső kapcsolatok

5.6.1 Kapcsolatartás az alumni hallgatókkal

A szakkollégiumi szellemiség továbbvitele, a korábbi és jelenlegi szakkollégisták egymás közötti kapcsolat kiépítése és elmélyítése, a korábban végzett hallgatók pályakövetése, illetve a szakkollégiumi tevékenységek eredményességének vizsgálata érdekében a Szakkollégium egy komplex alumni és pályakövetési rendszert működtet. Ennek három alappillére a következő:

1. **Pályakövető kérdőíves felmérés.** A kérdőív egy 6 kérdés csoport köré rendezett pályakövető eszköz, amely vizsgálja és elemzi a végzett szakkollégisták szakmai előrehaladását a szakkollégiumi évek alatt, és azt követően. A hat kérdéskör a következő: 1. Alapadatok; 2. Tanulmányi adatok; 3. Nyelvtudás; 4. Külföldi tanulmányok, munkavállalás; 5. Állás, család; 6. Szakkollégiumi közösség. Az alumni kérdőíves felmérés éves rendszerességgel zajlik a korábban végzett szakkollégisták körében. A kérdőív formája: online, a válaszadás önkitöltéssel történik. A válaszadás önkéntes, azzal a kiegészítéssel,

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

hogy a szakkollégista a szakkollégiumi tagsági szerződés aláírásával párhuzamosan nyilatkozatban hozzájárul a Szakkollégium pályakövető és alumni rendszer működtetéséhez, és vállalja, hogy szakkollégiumi tagságát megszűnését követő legalább 3 éven keresztül adatot szolgáltat előrehaladásáról, szakmai pályafutásáról, a Szakkollégium részéről számára megküldött kérdőívek megválaszolásával vagy a Szakkollégium által meghatározott egyéb módon.

|. 38

- Pályakövető és alumni adatbázis:** alapja a pályakövető kérdőíves felmérés. Az adatbázis tartalmazza a volt szakkollégiumi tagok nevét, elérhetőségeit (email cím, lakcím, telefonszám), és szakkollégiumi tagságuk kezdő és befejező dátumát. Továbbá tartalmazza a kérdőíves felmérésekből nyert adatokat. A Szakkollégium vállalja, hogy az adatbázisban tárolt személyes adatokat a hatályos adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően kezeli, külső, harmadik személynek nem adja át és csak karrierkövetési, illetve programfejlesztési célokra használja fel.
- Alumni rendezvények:** a Szakkollégium minden tanévben megvalósít legalább egy olyan rendezvényt, amelyre az alumni közösség tagjait hívja meg. A rendezvények célja a szakkollégiumi szellemiség továbbvitele, a szakkollégiumi önazonosság erősítése; a volt szakkollégisták egymás közötti, illetve a volt és jelenlegi szakkollégisták közötti élő kapcsolat kiépítése, elmélyítése. Az alumni rendezvények a személyes találkozás és beszélgetés útján hozzájárulnak a pályakövetés megvalósításához is. A rendezvények célja továbbá, hogy az alumni szakkollégisták példát mutassanak az aktuális szakkollégiumi tagsággal rendelkező hallgatóknak mind a tanulmányaik végzésében, mind a felsőfokú végzettség megszerzését követő években (munkaerőpiaci elhelyezkedés, társadalmi felelősségvállalás, a mindennapok keresztény értékrend szerint történő megélése, stb.).

Alumni szakkollégista lehet minden olyan korábbi szakkollégista:

- akinek a szakkollégiumi tagsága legalább két tanulmányi éven keresztül folyamatosan élt,
- aki legalább egy felsőfokú végzettséget szerzett,
- tagsága a tagsági szerződés lejártával vagy közös megegyezéssel ért véget, és azt nem a Szakkollégium szüntette meg egyoldalúan,
- aki a szakkollégiumi tagsági jogviszonyának megszűnése után a Szakkollégium vezetői, oktatói, munkatársai és hallgatói iránt illő tiszteletet tanúsít, nyilvános megszólalásai során nem kelti a Szakkollégium rossz hírét.

Pályakövető rendszerben nyomonkövetett volt szakkollégista minden olyan korábbi szakkollégiumi tag, aki a *Hit és közösség* című, TÁMOP-4.1.1D-12/2/KONV-2012-0005 azonosítószámú, továbbá a *Együtt a hitben jövőt építünk!* című, EFOP-3.4.1-15-2015-00010 azonosítószámú projekt keretében be lett vonva. A projektekre vonatkozó fenntartási kötelezettség ugyanis előírja, hogy a támogatott projekt keretében bevont szakkollégiumi hallgatókat nyomon követi az egyéni fejlesztési terv lezárását követő 3 éven keresztül, továbbá ehhez kapcsolódóan pályakövető és alumni rendszert működtet. A Szakkollégium valamennyi, fenti kritériumnak megfelelő személyre kiterjeszti a pályakövetési rendszerét.

5.6.2 Együttműködés szakmai partnerekkel

A Szakkollégium gyümölcsöző kapcsolatok kiépítésére törekszik:

- a történelmi egyházakkal, helyi ifjúsági és egyetemista/főiskolai egyházi közösségekkel,
- a roma szakkollégiumokkal, különösen az észak-keleti régióban működő partnerszervezetekkel,
- a Görögkatolikus Egyház cigánymissziós szervezeteivel,
- olyan, roma fiatalokat oktató, a Szakkollégium székhelyéhez vagy a hallgató lakóhelyéhez közel található intézményekkel, ahol a hallgató segítő tevékenységet végezhet,
- az ország többi értelmiségképző szakkollégiumával,
- a felsőoktatási intézményekkel,
- a hazai (különösen egyházi) középiskolákkal, melyekben leendő tagjainak többsége várhatóan érettségit szerez.

|. 39

A Szakkollégium örömmel biztosít helyet az egyházi és roma szellemi műhelyek, egyesületek rendezvényeinek, konferenciáinak. Igyekszik kapcsolatba lépni hasonló szellemiségű külföldi intézményekkel. Programjának kialakításában együttműködik a helyi roma szervezetekkel, a roma önkormányzatokkal, a munkaügyi központokkal és karierriodákkal.

A Szakkollégium fontosnak tartja a más szakkollégiumokkal, roma szakkollégiumokkal és egyéb szakmai szervezetekkel, együttműködő partnerekkel való kapcsolattartást. A külső kapcsolatok ápolása a hálózatosodást, a szakmai együttműködések kialakítását és működtetését, a tapasztalatcserét, a támogatókkal való kapcsolat megerősítését, a szakkollégiumi program népszerűsítését és a célcsoport toborzását segítik elő (pl. KRSZH-találkozók, EMMI-vel zajló konzultációk, tapasztalatcsere más roma szakkollégiummal, más példaértékű, társadalmi felzárkózást, romák integrációját célzó projektgazdákkal, Arany János Tehetséggondozó Kollégiumok felkeresése, kapcsolattartás tanodákkal, középiskolákkal stb.).

A szakmai együttműködések és külső kapcsolatok ápolása érdekében törekszik az együttműködő partnerekkel (tanodákkal és más együttműködő partnerekkel, egyetemi lelkesedés, szakkollégiumok, közösségi szolgálati fogadóhelyek stb.) közösen szervezett közösségi és szakmai programok megvalósítására. Ilyen program a Szakkollégium tehetségnapja is. A tehetséggondozást szolgáló szakmai célú esemény hátrányos helyzetű, főként roma gyerekek bevonásával zajlik, akik az általános iskolai és középiskolai korosztályhoz tartoznak. Az egynapos, rendszerint 40-50 fő részvétele mellett zajló tehetségnapot pályázati felhívás előzi meg, amelyben egy művészeti (rajz, versmondás) vagy műveltségi (cigány népmeser) területen szervezett versenyen való részvételre kapnak lehetőséget a jelentkezők. A tehetségnap rendszerint köznevelési és gyermekvédelmi intézményekkel, tehetségpontokkal való széleskörű együttműködésben valósul meg. A Szakkollégium által szervezett tehetségnapok sorából kiemelkedik a Lakatos Menyhért Szavalóverseny, amelyet évről évre egyre nagyobb érdeklődéstől kísérve, egyre nagyobb számú versenyzőt bevonva szerveznek a Szakkollégium hallgatói.

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Az ún. Görögkatolikus Virtuális Roma Szakkollégium programjai a Miskolci Egyetemen zajlanak: meghívott előadókkal szervezett előadásokat, kiállításmegnyitókat, író-olvasó találkozókat és filmvetítéseket jelentenek a roma kultúra, társadalmi integráció, romák felzárkózása és más releváns témakörben, melyre az Egyetem polgárai (oktatók, hallgatók) egyaránt meghívást kapnak.

A Szakkollégium fontosnak tartja, hogy célkitűzéseiről, eredményeiről hitelesen és rendszeresen tájékoztassa a közvéleményt, mindent megtesz azért, hogy elérje és megszólítsa lehetséges anyagi, szellemi és erkölcsi támogatóit. E cél érdekében igyekszik felhasználni a sajtót, személyes kapcsolatait, saját kiadványait, internetes felületeit.

|. 40

6 A SZAKKOLLÉGIUM SZEMÉLYI ÉS INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium **humán erőforrásai** egy szűkebb és egy tágabb bázist jelentenek. A szűkebb bázis a mindennapi, operatív munka megvalósításán dolgozik, ahol valamennyi személy a Szakkollégium közvetlen alkalmazásában áll. A Szakkollégium által működtetett komplex szakkollégiumi programot négy főállású és két részmunkaidős jogviszonyban foglalkoztatott személy koordinálja. A Szakkollégium munkáját az **igazgató** irányítja, aki lelkészként a spirituális terület felelőse is. A személyügyi és gazdasági feladatokért, a támogatások pénzügyi felhasználásáért és elszámolásáért a **gazdasági vezető** felel, aki helyettesíti az igazgatót távolléte esetén. A tanulmányi terület felelőse a **tanulmányi programkoordinátor**, aki a szakkollégiumi tanulmányi programot koordinálja, közreműködik a tanulmányi programhoz kapcsolódó szakmai-tudományos rendezvények, konferenciák szakmai programjának kialakításában, szakkollégiumi kutatásokat koordinál, kiadványokat szerkeszt. A **mentori rendszer koordinátora** működteti a Szakkollégium mentori programját, valamint belső mentori feladatokat lát el a szakkollégisták körében, nyomonköveti egyetemi tanulmányaikat, igény esetén támogatást nyújt számukra az egyetemi ügyintézésben, illetve szükség esetén a szakkollégium szabályzataival összhangban beavatkozási tervet készít és egyéni tehetségfejlesztő és hátránykompenzáló foglalkozásokat szervez a hallgatók számára. A **programszervező** megvalósítja a szakkollégiumi programok operatív szervezési feladatait, kezeli a programdokumentációt, hallgatói ügyeket intéz, kezeli az ösztöndíjszámításhoz kapcsolódó dokumentumokat és beszerzéseket végez. A **külső kapcsolatok koordinátora** végzi a célcsoport toborzását, szervezi a felvételi eljárást, kapcsolatot tart az alumni hallgatókkal, középiskolákkal, tanodákkal, támogatókkal, együttműködő partnerekkel és médiapartnerekkel, ehhez kapcsolódóan PR-tevékenységeket végez.

A **Szakkollégium munkaszervezete** stabil. A Szakkollégium a munkaszervezet kialakításában az alábbiakra törekszik:

- magas elkötelezettségű, releváns szakmai tapasztalattal (ld. felsőoktatási tapasztalat, felzárkózási, roma integrációs programokban szerzett szakmai tapasztalat) rendelkező munkatársakat vegyen fel,

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

- a bevont munkatársak körében alacsony legyen a fluktuáció, melynek következtében a munkatársak megismerik a szervezetet, a célcsoport jellegzetességeit, az adott szakmai területet, és rálátásuk van a teljes szakmai programra,
- a Szakkollégium tisztségviselői és munkatársai között legyenek roma származásúak (2018-ban két roma származású munkatárs dolgozik a Szakkollégiumban).

|. 41

A Szakkollégium **tágabb humánerőforrás-bázisát** a szakkollégium **oktatói** és mentorai jelentik, ők szerződéses viszonyban állnak a szakkollégiummal. A Szakkollégium a tanulmányi programjának eredményes működtetése érdekében számos felkért külső oktatóval – nyelvtanárral, kurzusoktatóval, workshop-vezetővel, trénerrel, korrepetítorral – dolgozik együtt. Az intézmény az oktatók kiválasztásakor két fontos szempontot tart elsődlegesnek: a szakterület kiváló szakembereit keresi, azaz akik bizonyított jártasságot szereztek az adott szakterületen (egyetemi oktatási tapasztalat, releváns kutatások, publikációk elismert szakmai teljesítmény), illetve olyan roma értelmiségieket, akik a szakterületükön kimagasló eredményt tudnak felmutatni, így szaktudásukkal és személyiségükkel egyaránt egyfajta példaként állhatnak a hallgatók elé. Az oktatói bázis kiválasztásánál a Szakkollégium azt a célt is szem előtt tartja, hogy hangsúlyt fektessen az oktatói diverzitásra, emellett minél nagyobb számban foglalkoztassa a Miskolci Egyetem mint felsőoktatási partnerintézmény munkatársait. A Szakkollégium 2012-től határozatlan időtartamú Együttműködési megállapodással rendelkezik a Miskolci Egyetemmel a szakkollégiumi feladatok ellátásában való közreműködés segítése érdekében a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 66. § (8) bekezdése értelmében. Ennek keretében különösen, de nem kizárólagosan a Szakkollégium műhelyeivel, illetve az Egyetem karaival, vagy tanszékeivel való kapcsolatfelvétel révén előadókat ajánlanak a másik félnek, előadókat hívnak meg egymás intézményeibe, kutatási programokat hirdetnek meg kölcsönösen. A Szakkollégium tanulmányi programjában és mentorprogramjában vállalja, hogy saját költségvetési keretén belül, külön díjazással foglalkoztatja az Egyetem szakirányú oktatóit.

A Szakkollégiumban a hallgatók szakterületén tevékenykedő egyetemi oktatók látnak el mentori feladatokat, akik ugyanazon a karon, intézetben oktatnak, ahol a hallgatók tanulnak. A **mentorok** megbízási jogviszony keretében havi kétszeri konzultáció keretében végzik az egyéni fejlesztési tervek nyomonkövetését, magabiztos szakterületi jártassághoz, egyéni kutatási területének megtalálásához segítik hozzá a hallgatókat, támogatják őket tanulmányaikban és szakmai fórumokon való megjelenésekben.

A Szakkollégium fejlett **hallgatói autonómiával** rendelkezik, a szakkollégisták képviselőiket választott hallgatói képviselőkön keresztül és közvetlenül is gyakorolhatják. A Szakkollégium az elsődleges, közvetlen célcsoportot képviselői szervezetein (hallgatói önkormányzat, Szakkollégiumi Tanács) keresztül is megszólítja. A hallgatók döntéshozatalba, szolgáltatásfejlesztésbe való bevonása a **klienskonzultáció** és **kliensbevonás** módszertana alapján történik – az igényfelmérések, ötletbörzék, kérdőíves kiértékelések és elégedettségmérések éves rendszerességgel ismétlődnek a szakkollégium életében. A szakkollégisták szakkollégiumi életbe való bevonása továbbá a hallgatói autonómia gyakorlásán, hallgatói érdekképviseleten és

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákothon Görögkatolikus Roma Szakkollégium

döntéshozói egyeztetéseken, továbbá az öntevékeny közösségformáláson, a szakkollégisták által szervezett és kivitelezett programokon (Mikulás- és farsangi ünnepek, Lakatos Menyhért Szavalóverseny stb.) keresztül is megvalósul.

A szakkollégiumi tagok a Miskolc, Görömbölyi u. 24. sz. alatt található diákothon épületében vannak elszállásolva, ugyanakkor a másik, szomszédos kollégiumi épület (Miskolc, Görömbölyi u. 23. sz.) is helyet ad szakkollégiumi programoknak. A szakkollégiumot **befogadó diákothon** kapacitása 25 fő, a férőhelyek a 3. kategóriába tartoznak. A diákothon épületei a Miskolci Egyházmegye (a Szakkollégium fenntartója) tulajdonában állnak, tulajdonviszonyaik rendezettek. A szakkollégiumi ingatlan állapota és felszereltsége megfelelő. A 2014-ben zárult KEOP-projektnek köszönhetően a szakkollégiumnak helyet adó épület energetikai állapota javult, külső szigetelést és új nyílászárókat kapott, továbbá a fűtésrendszere és a közvilágítása korszerűsítésen esett át. 2017-ben újabb funkcióbővítő, korszerűsítő felújításon esett át a Szakkollégium épülete. Az infrastrukturális fejlesztés Magyarország Kormányának támogatásával valósult meg.

A Szakkollégium épülete **Miskolctapolcán** helyezkedik el, kiemelt üdülőövezetben, közel az egyetemi campushoz, ahol a közlekedési lehetőségek kiválóak, ideális helyszínt, nyugodt környezetet biztosítva a tanuláshoz, kikapcsolódáshoz, rekreációhoz. A környékre jellemző az aktív közösségi és hitélet, a közelben található egy szabadtéri színpad, illetve az intézmény saját kápolnája.

A két épület **közösségi terei**, kapacitása:

- 1 db. 30 fő befogadására alkalmas, természetes fényvel megvilágított, jól szellőztethető terem megfelelő felszereltséggel (székek, mobil asztalok, flipchart tábla, hordozható számítógép, hangfalak, projektor, vetítívászon, fotelek, tárolók, tévé, wifi, elektromos zongora, nyomtató-fénymásoló),
- 1 db. 10 fő befogadására alkalmas könyvtár- és tanulószoba, 1000 példányt meghaladó könyvvállománnyal, székekkel, asztalokkal, televízióval, DVD-lejátszóval stb. felszerelve.

A szakkollégiumi működéshez kapcsolódó kommunikációs és adminisztrációs tevékenység zavartalan elvégzését biztosítják a rendelkezésre álló irodai gépek, berendezések, számítástechnikai eszközök. Egy kisebb és egy nagyobb teljesítményű multifunkcionális fénymásoló, összesen 25 laptop, továbbá 19 kerékpár áll a munkatársak és hallgatók rendelkezésére. A hallgatók használatbavételi szerződések megkötését követően ingyen hozzáférhetnek a laptopokhoz és kerékpárokhoz, egy előre meghatározott havi lapszám-limiten belül ingyen fénymásolhatnak és nyomtathatnak a rendelkezésükre bocsátott nyomtató-fénymásolón. A felsorolt eszközök, továbbá az internetes és számítógépes hálózat karbantartásáról a Szakkollégium gondoskodik. A szakkollégiumi programok, rendezvények fotódokumentációját egy már beszerzett fotó- és videokamera biztosítja.

A Szakkollégium saját honlappal (<http://szakkoli.gorogkatolikuskoli.hu/>) és nyilvános internetes közösségi oldallal (<https://www.facebook.com/gkciganyszakkoli/>) egyaránt rendelkezik, melyek

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon *Görögkatolikus Roma Szakkollégium*

korszerű eszközei a Szakkollégiumról szóló aktuális információk terjesztésének. A folyamatosan frissített honlapon megtalálhatóak a Szakkollégiumról szóló legfontosabb információk, a szakkollégiumi működést szabályozó alapvető dokumentumok. A publikus közösségi oldalon könnyen elérhetőek a Szakkollégium által közzé tett hírek, aktuális programok. Különösen a fiatalok körében nagyon gyors információáramlást jelent ez utóbbi kommunikációs forma.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: A tanulmányi rend felépítése a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban

Bevont szakkollégisták köre	Modul megnevezése	Óraszám	Részletezés
Junior szakkollégisták	Kulturális modul	90	30 óra/őszi félév, 3 félév, azaz 3*30 óra
Junior szakkollégisták	Közismereti modul	90	30 óra/tavaszi félév, 3 félév, azaz 3*30 óra
Szenior szakkollégisták	Közismereti modul	60	15 óra/félév, 4 félév, azaz 15*2*2 óra
Összesen		240	

A tanulmányi rend struktúrája részletesen:

Modul megnevezése	Bevont szakkollégisták köre	Tanulmányi blokk sorszáma	Tanulmányi blokk címe	Tanulmányi program (kurzus/workshop/tréning) címe, témaköre	Óraszám
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	1	Bevezetés a romológiába	A magyarországi és kárpát-medencei cigányság története	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	1	Bevezetés a romológiába	A kisebbségi identitás kihívásai	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	1	Bevezetés a romológiába	A magyarországi romák etnokulturális csoportjai	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	1	Bevezetés a romológiába	A magyarországi romák társadalmi helyzete: a romák főbb demográfiai, szociális, egészségügyi, lakhatási és munkaerőpiaci jellemzői	12
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	2	Tanulási kompetenciák fejlesztése	Tanulásmódszertan	12
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	2	Tanulási kompetenciák fejlesztése	Szövegszerkesztési alapok: az Office Word használata	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	2	Tanulási kompetenciák fejlesztése	Prezentációs alapok: prezentációs technikák, az Office Powerpoint használata	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	2	Tanulási kompetenciák fejlesztése	Az egyetem útvesztői, mi az, amit jó, ha tudsz: hallgatói ügyintézés, jogok és kötelezettségek, hallgatói ösztöndíjak.	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	3	Roma kultúra	A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája?	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	3	Roma kultúra	Magyarországi roma képzőművészet	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	3	Roma kultúra	Magyarországi roma irodalom	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	3	Roma kultúra	Magyarországi roma zene és tánc	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	3	Roma kultúra	Magyarországi roma színház / alkalmazott művészetek	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	4	Önismeret és kommunikáció	Az önismeret fejlesztése	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	4	Önismeret és kommunikáció	A csoportdinamika fejlesztése	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	4	Önismeret és kommunikáció	A kommunikáció alapjai	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	4	Önismeret és kommunikáció	A vitakultúra fejlesztése	6

Közismereti modul	Junior szakkollégisták	4	Önismeret és kommunikáció	Etikett, protokoll	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	5	Közösségszervezés, politikai önszerveződés, (ön)reprezentáció a romák körében	Közösségszervezés roma közösségekben. Miként generáljunk társadalmi változást lokális szinten?	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	5	Közösségszervezés, politikai önszerveződés, (ön)reprezentáció a romák körében	Cigánypasztoráció Magyarországon és Európában. A katolikus és más történelmi egyházak romák körében végzett lelkipásztori tevékenységének főbb irányvonalai.	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	5	Közösségszervezés, politikai önszerveződés, (ön)reprezentáció a romák körében	A romák politikai önszerveződésének főbb jellemzői a 20. és 21. században.	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	5	Közösségszervezés, politikai önszerveződés, (ön)reprezentáció a romák körében	Romák (ön)reprezentációja a médiában és a filmekben.	6
Kulturális modul	Junior szakkollégisták	5	Közösségszervezés, politikai önszerveződés, (ön)reprezentáció a romák körében	A roma értelmiség története. A roma értelmiségi életutak főbb jellemzői.	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	6	A közösségi cselekvés szinterei	A pályázatírás, projektmegvalósítás és szervezetfejlesztés alapjai	12
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	6	A közösségi cselekvés szinterei	A társadalmi felzárkózáspolitikai mai irányvonalai Magyarországon	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	6	A közösségi cselekvés szinterei	Az önkéntesség filozófiája és magyarországi megvalósulási formái	6
Közismereti modul	Junior szakkollégisták	6	A közösségi cselekvés szinterei	A diszkrimináció tilalmának jogi szabályozása és érvényesülése a gyakorlatban	6
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	7	Kortárs mentorok képzése	Kortárs mentorálás	15
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	8	Tudományos kompetenciák fejlesztése	Kutatásmódszertan	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	8	Tudományos kompetenciák fejlesztése	A tudományos írás módszertana: hogyan írjuk TDK- és szakdolgozatot?	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	8	Tudományos kompetenciák fejlesztése	Prezentációs technikák: a tudományos kutatómunka prezentációinak formái	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	9	Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése	Belépés a munka világába: foglalkoztatási formák, jogi szabályozás, munkaszervezeti formák, gyakornoki munka jellemzői	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	9	Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése	Álláskereső technikák és önéletrajz-írás	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	9	Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése	Mi történik egy állásinterjún? Állásinterjú-szimuláció	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	10	Gazdasági alapismeretek	Pénzgazdálkodási és adózási alapismeretek	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	10	Gazdasági alapismeretek	Vállalkozási alapismeretek	5
Közismereti modul	Szenior szakkollégisták	10	Gazdasági alapismeretek	Társadalmi vállalkozások	5
Összesen					240

A szakmai mentorálás alapelvei a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban

A mentori program

A szakkollégium tanulmányi programjának egyik pillére a hallgatóink szakmai és értelmiségi kompetenciáinak fejlesztését célzó tevékenységünk. Ennek kiemelten fontos része a szakmai mentorálás, amelynek célja a hátránykompenzálás mellett a tehetséggondozás.

A mentor szakkollégistáink egyetemi tanulmányait segíti, kíséri. Olyan kísérő-vezető, aki hasznos egyéni tanácsokkal, rendszeres kontrollal tereli, hozzásegíti az erejéhez, képességeihez mérten legjobb teljesítmény eléréséhez a hallgatót. Támogatja és segíti az esetleges tanulási nehézségek leküzdésében, saját érdeklődési irány megtalálásában, kutatási és publikációs tevékenység folytatásában. Mentor és mentoráltja között olyan őszinte-bizalmi viszony kialakítása kívánatos, mely megalapozza és mindvégig biztosítja a hatékony együttműködés alapjait. Olyan egyetemi oktató látja el ezt a feladatot, aki a hallgató szakterületén tevékenykedik, rendelkezik mentori, tutori tapasztalattal, és képes hatékonyan támogatni mentoráltját egyetemi tanulmányai során. A mentort feladatai elvégzésére a szakkollégium vezetője kéri fel.

A mentor szerepe:

- Vezeti és támogatja a hallgatót egyetemi tanulmányai során. Segíti a szakmai munkáját, fejlődését, céljainak megvalósulását.
- Segítséget nyújt az egyetemi intézményrendszerben való eligazodáshoz, a szervezeti kultúra mihamarabbi elsajátításához, a beilleszkedéshez.
- Segíti a hallgatót tanulmányi ügyeinek menedzselésében és adminisztrálásában. A szakos tanulmányi rendszerben való eligazodásban.
- Megismeri és feltárja mentoráltja tanulással kapcsolatos céljait, motivációit. Munkába veszi azokat.
- Megismeri és feltárja hallgatója személyes és szakmai kompetenciáit, sajátosságait. Feltárja és rávilágít erősségeire, megmutatja a fejlesztésre szoruló területeit, gyengeségeit.
- Feltárja a hallgató tanulási stratégiáit, tanácsokkal segíti az eredményesebb tanulási szokások kialakításában.
- Közösén alakítják ki és a későbbiekben értékeli a hallgató Egyéni Tanulmányi Tervét. (A hallgató szakkollégiumi tanulmányainak megkezdésekor – mentora segítségével - összeállítja egyéni tanulmányi tervét, melyet tanulmányai alatt folyamatosan vezet, mentora segítségével értékeli a tervezett és megvalósult céljait. A tanulmányi terv egyfajta portfólió, mely végigkíséri egyetemi tanulmányait. Segít tudatosabban felépíteni és megtervezni a szakos tanulmányokat.)

- Magabiztos szakterületi jártassághoz, egyéni kutatási területének megtalálásához segíti hozzá a hallgatót.
- Támogatja tanulmányaiban és szakmai fórumokon való megjelenésekben, publikációs lehetőségekhez segíti.
- Inspirálja a hallgatót és lehetőséget ad számára, hogy TDK és egyéb kutatómunkában részt vegyen.
- Rendszeresen értékeli és reflektál a hallgató tanulmányaival kapcsolatos terveire, céljaira, nyomon követi ezek megvalósulásának fázisait.
- Lehetőséget biztosít a kapcsolattartás különféle formáinak, szorgalmazza a rendszeres és hatékony kommunikációt mentoráltjával.
- Hosszú távú, intenzív, eredményes együttműködést alakít ki a mentorálttal.
- A jó mentor a hallgatót egész életvezetésében támogatja.
- Nem dolgozik a mentorált helyett, nem kér érdemtelen előnyt számára, nem jár közben a mentorált érdekében, hanem a háttérben maradva tanácsaival próbálja a jó irányba terelni, segít megoldani problémáit.

Ennek érdekében a mentor köteles:

- Havi 2 alkalommal konzultációs lehetőséget biztosítani mentoráltjának.
- A konzultációkról rövid írásos feljegyzést készíteni, melyet a Szakkollégium munkatársának (mentori rendszer koordinátora) elküld.
- Figyelemmel kísérni és szükséges javaslatokkal ellátni, módosítani a hallgató Egyéni Tanulmányi Tervét.
- Félévente szöveges formában értékelni hallgatója szakmai munkáját.

A mentor és mentorált közötti kapcsolattartás formái:

- A mentorálás sajátosságai, a benne résztvevők egyéni sajátosságai, igényei alapján kell kialakítani a mentorált és mentor kapcsolattartásának módját és rendjét.
- A személyes találkozók a legfontosabbak, mivel csak így van lehetőség a bizalom elnyerésére, a magatartási minták átadására, a tevékenység értékelésére, visszacsatolásra.
- A személyes kapcsolatokon kívül jól alkalmazhatók az információk továbbítására szolgáló eszközök, például levél, telefon, e-mail.